

פ ר ו ט ו ק ו ל מ ט 18

מישיבת ועדת העבודה שהתקיימה ביום ב'
ט' בניסן תשל"ד, 1.4.74, בשעה 10.00

נכחו:

חברי ועדה:

- ש.א. אלמוזלינו - היו"ר
- ז. שובל
- י. יודין
- א. לין
- מ. גז
- א. אבסבי
- ה. זיידל
- ח"כ דיציאן
- ח. שמעוני
- מ. כהן

מוזמנים:

- מ. דמביץ - משרד המשפטים
- גב' ר. רוטנברג-משרד התחבורה
- מ. לוי - הוועד הפועל
- א. ציו"ק - אגוד ק. ים
- ש. אביטן - אגוד ימאים
- א. חלביץ - אגף ספנות תיפה
- י. כהן - מנהל אגף ספנות

מוכיר הועדה:

א. ברזאני

רשם:

"חבר המתרגמים"

סדר היום:

1. קונוי טעויות בחוק עבודה נשים ובחוק הספנות
2. הסכום בצג הסוחר הישראלי - הצעות לסדר היום של ח"כ ז. שובל, מ. פעיל וי. בן-מאיר.
3. תקנות בדבר שנוי מקסימום דמי פגיעה ליום ומקסימום דמי לידה ליום.

- A 80 -

(מקבל ביום 24.4.74)

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:
אני פותחת את הישיבה. יש לנו כמה סעיפים על סדר היום ואני מקווה שנכלל לפנות את סדר היום עד תום. דבר ראשון הוא הצעת תקון טעויות בחוק הספנות ובחוק עבודת נשים. כאשר אנחנו קבלנו את החוקים הללו אשרנו, אבל קורה שחלים שיבושים טכניים אבל יכולים לעתים לשנות את מהות החוק או מהות סעיפים שונים בתוך החוק. הפעם יש לנו שורה של שיבושים.

1. תקונים בחוק עבודת נשים ובחוק ספנות-ימאים

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:
אני אתן את רשות הדבורלמר דמביץ ממשרד המשפטים אשר ידריך אותנו ויעדכן אותנו בכל התקונים הללו שנאשר אותם כאן ואח"כ נביא אותם לאשור הכנסת. איננו יכולים להביא את החוקים לכאן וגם אינני רואה צורך בזה.

ח"כ דוציאן:
יש הוראה מטעם יו"ר הכנסת שבכל תקוני חוק יש לשם על שלחן הועדה את החוק.

מ. דמביץ:
אני רוצה להבהיר שמדובר בתקונים טכניים ולא בתקון החוק. עד עכשיו לא נדרשתי להמציא את החוק כולו, מה גם שהבאנו דברי הסבר לכל אחד מהסעיפים והתקונים אותם אנחנו מציעים. בחוק ספנות-ימאים יש 13 תקונים ולכל אחד מהם בנפרד דברי הסבר. כמו כן גם חוק עבודת נשים.

ש.א.אלמוזלינו יו"ר:
הכל זה תקונים טכניים. במקום אליו כתוב עליו ושאר תקונים מהסוג הזה שכמובן משנים את התוכן.

מ. דמביץ:
אני רק רוצה לציין שבחוק עבודת נשים אנחנו בדברי ההסבר שלנו עשינו טעות קטנה כשכתבנו "עובדת אשר עבדה חייב" וצריך להזות כתוב חייבת ובחוק כתוב נכון. בחוק עבודת נשים צריך להזות כתוב במקום "ליותר" ב"יותר", "להאריך את תופשת הלירה עד תום תקופת האישפוז ביותר...".

ש.א.אלמוזלינו - יו"ר:
זה התקון היחיד שיבועבודת נשים. האם יש מי שמערער על זה? לא. אנו אשרנו את הסעיף הזה ואנו עוברים לחוק הספנות.

מ. דמביץ:
בחוק הספנות יש לנו 13 תקונים. יש שני מיני תקוני טעות. יש טעויות שנופלות בחוק לאחר שהוא מתקבל בשלבי ההדפסה ואנו קוראים להם תקוני טעויות דפוס. יש דברים ששר המשפטים מורה במישרין על תקונם והם מתקנים בלי צורך להסריח את ועדת העבודה שטפלה בחוק ולא את מליא הכנסת. אבל אם הטקסט שהיה לפני המליאה הוא הטקסט שנפל בו שיבוש כזה, חייבים אנחנו להביא את זה מטעם שר המשפטים אל הועדה ומהועדה להחלטת המליאה. בסעיף 13 הכוונה היא ששר החקלאות לא יבוא במקומו של שר העבודה לענין ההתייעצות כאן אלא בנוסף עליו. לכן המילה "גם" חסרה וההצעה היא לתקן ע"י השלמת המילה. "גם בהתייעצות עם שר העבודה".

ש.א.אלמוזלינו - יו"ר:
המדובר בענין הדיג? ברור.

מ. דמביץ:
בסעיף 5 יש בעיה דקדוקית שאי אפשר להגיד פעם "ויכול" ופעם להגיד "ויכולה" החלטנו להגיד פעמים "ויכולה".

ר. רוטנברג:
אני אקריא את הסעיף הדן בדין ההכרה בתעדת חוץ: "ההכרה בתעודות הסמכה שנתנו במדינות חוץ יכולה שתהיה כללית או מיוחדת למדינה פלונית או מיוחדת לאדם פלונני ויכול שתהיה בסייגים" התקון פה על הסיפה "ויכולה שתהיה כללית". זהו סעיף 15.

ה. זיידל:

ה. זידל:
אני מציע שנסיים קודם כל את כל העניינים הניסוחיים ולהשאיר את כל מה שהוא יותר מהותי. למשל אם מדובר על "וגם שר העבודה" או "רק עם שר החקלאות" זה ענין מהתי.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:
אני מציעה שנקרא את הסעיף בשלמותו ונקריא מה התקון ומה אותו סעיף. סעיף 13.

ר. רוטנברג:
סעיף 13 עוסק במקצועות ותפקידים מעוני הסמכה או מסויגים "ואומר השר בהתייעצות עם שר העבודה ולגבי כלי שייט שיקר עיסוקם בדיג והתייעצות עם שר החקלאות רשאי לקבוע" ופה מוצע להוסיף "גם עם שר החקלאות", כי אם אנו מוסיפים רק "עם שר החקלאות" בלי המילה גם, כביכול שר העבודה יוצא מזה.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:
ובכן, אחד מתקבל. לגבי יכול זיכולה, דוב היה על הכרה בתעודות הסמכה וקבלנו גם את תקון מס. 2 האומר פעמים "ויכולה". אנו עוברים לתקון מס. 3.

מ. דבניץ:
סעיף 25, אנחנו מציעים שידובר כאן בלשון יחיד, כלומר, פרסום מנויים.

ר. רוטנברג:
פרסום המנויים נאמר בכותרת ובפנים נאמר: מנוי חברי המועצה, היו"ר וסגנו יפורסמו ברשומות. המנוי צריך להיות ביחיד ולא ברבים וכך גם בכותרת השולים.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:
זה תקון דקדוקי בלבד ותקון מס. 3 התקל. אנו עוברים לתקון מס. 4.

מ. דבניץ:
אנו עוברים לסעיף 51 לחוק. "נוטש".

ר. רוטנברג:
מדובר על כפיפות לפיקוד לאחר נטישת כלי השיט. נוטש כלי שיט, יהיו האנשים שנמשוהו חוץ מאלה שהקברניט שחרר אותם מפיקודו כפופים לפיקודו לפי פרק זה בין בים ובין ביבשה בכל הנוגע להבטחת הצלתם של האנשים לשמירת הסדר והמשמעת בקרבם ולבצוע הוראות חוק זה הדנות בנטישת חוק שיט ובכל ענין אחר שלפי הנוהג הימי מקובל והם כפופים לפיקוד הקברניט והוא כל עוד לא נסתימו פעולות ההצלה. במקום "נוטש" נכתב "ניטש" וגם בסעיף קטן 2 אותו הדבר.

מ. דבניץ:
סעיף 63 אומר כך: בעל כלי שיט יודיע למפקח על האמצעט המהירים ביותר שבידו על כל יסנוי ברשימת הצוות או בפרטים אחרים שבה. המילים "בפרטים אחרים שבה" אינן להן שום משמעות, זה שרידל נסח ישן וצריך היה למחוק זאת.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:
אני זוכרת באמת שהחלטנו למחוק זאת, ובכן הפעם זה ימחק סופית ואנו מאשרים את תקון מס. 5. נעבור לתקון השישי.

מ. דבניץ:
64(א): השר רשאי לקבוע בקנות שכלי שיט יהיו חייבים לקבל... אין חובה על כלי שיט אלא על בעלי כלי שיט.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:
אנו מקבלים גם את התקון הזה ומאשרים אותו.

מ. דבניץ:
סעיף 83 מדבר על העברת גופתו של איש צוות שנפטר. "בעל כלי השיט יעביר את גופתו של איש הצוות לנמל הבית או למקום אחר שהורה עליו המפקח או הנציג, אולם בעל כלי השיט יצא ידי חובתו אם יעביר למקום שאליו הודיעו לו... צריך להיות "למקום שעליו הודיעו לו". עליו במקום אליו.

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:

גם תקון זה החקל. אנו עוברים לתקון מס. שבע.

מ. דמביץ:

86 נקרא כאן בטעות חוק הביטוח הלאומי נוסח חדש וצריך להיות נוסח משולב. סעיף 89 הוא אולי המעניין ביותר. אני מפה את חברי הועדה לחרי ההסבר. "הצדדים בסכסוך עבודה הם מצד אחד בעל כלי השיט וקברניטו הפועל בשמו ומצד שני ארגון העובדים וציג שהוא צד בהסכם הקיבוצי החל על אנשי צוות שבסכסוך, להלן ארגון העובדים או וועד העובדים הפועל מטעמו של אותו ארגון עובדים, להלן וועד העובדים, ובאין הסכם קיבוצי כאמור ארגון העובדים המיצג את רב העובדים שהסכסוך נוגע להם ווועד העובדים הפועל מטעמו של אותו ארגון העובדים ובאין ארגון כאמור הנציגות שנבחרה ע"י רב אנשי הצוות שבסכסוך." ההצעה היא שהביטויים "להלן ארגון העובדים" ולהלן וועד העובדים ימחקו כיון שהם אינם משמשים כלל להלן ויכולים אולי להביא לידי בלבול כלשהו. אחרי סעיף זה הביטוי וועד העובדים איננו מופיע כלל בחוק, ובסעיף 94 מופיע אמנם הביטוי "ארגון העובדים שהוא צד בסכסוך" כך שהארגון הזה מוגדר ואין צורך בלהלן. הביטויים שמוצע למחקם הם שרידים מנוסח קודם של החוק. אני רוצה לציין שתקון זה הובא לפנינו כמו הדיבה מהתקונים האלה ע"י המתרגמים. החוק מתרגם לערבית והחוק מתרגם לאנגלית. אם לא האחד תופש אז השני תופש וכשהם צריכים לתרגם "לאחר מק" הם מחפשים את האח"כ וכשלא מצאו העירו את תשומת ליבנו לדבר הזה.

ר. רוטנברג:

זה הפרק על הפיטורין שנפל ושם היתה משמעות ל"להלן".

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:

בזמנו שארנו את הפרקים הללו פתוחים ובמידה ויבואו כאן, יחילו על זה את חוק הדיספנות וזה יבוא לוועדה לפעם נוספת ואז נוכל להכניס שם את ההגדרה ולכתב "להלן".

מ. דמביץ:

אם יש יסוד לזה, מותר לוועדה להגיד שאת זה לא מוחקים. כרגע הביטויים אינם פוגמים אלא מיותרים. זכותה של הועדה לא להסכים למחיקה.

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:

אני הייתי מציעה שאת הסעיף הזה לא נשנה מאחר שאת החוק עדיין לא גמרנו ויש פרקים שנשארו פתוחים. את זה נשאיר בחוק כפי שהוא ולא נשנה שום דבר בינתיים. נגמור קודם כל את כל החוק ואז אם יהיה צורך למחוק את הלהלן נעשה זאת. אנו לא מאשרים אלא מוחקים תקון מס. 9.

מ. דמביץ:

זו הפעם הראשונה בחולדות תקוני טעויות שהועדה החליטה לא לקבל תקון מסנים אבל זה באמת תקון שיכול להיות משמעותי. בסעיף 166 יש שני סעיפים קטנים. האחד עוסק במחן הערבוך והשני עוסק בבטול הצו. מלכתחילה היינו רוצים לפצל את הסעיף הזה לשני סעיפים, אבל לא נעשה הדבר הזה ואינני חושב שאגב תקון טעות זה הזמן לעשות זאת. אבל יש פה דבר אחד: צו העכוב ניתן לפי סמן זה ולא על פי סעיף זה ועל כן אנו מבקשים לתקן זאת.

ר. רוטנברג:

אולי אני אציין שמדובר על סימן ה' שענינו עכוב יציאה מן הארץ והוא קולט שלושה סעיפים 165, 166 ו-164 וצו העכוב לפי סימן זה ולא לפי סעיף זה, כי שלושת הסעיפים מדברים על צו עכוב.

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:

תקון מס. 10 אשרנו. תקון מס. 11.

מ. דמביץ:

סעיף 190 נשמטו כמה מילים שזו היא טעות של כתבנית. הסעיף כפי שהוא עכשיו כותבת השוליים שלו זה סדרי הדין והתקסט: סדרי הדין בהגשת ערעורים לרבות מועדים לעשיית דבר יקבע שר המשפטים בתקנות בהתייעצות עם השר וככל שלא נקבעו יקבע אותם בית הדין בעצמו. כאן העיקר בעצם ירד מהספר והוא "סדרי הדין של

בית הדין " לאו דוקא בהגשת ערעורים. כאן היה כתוב סדרי הדין פעמים, סדרי הדין של בית הדין וסדרי הדין של הגשת ערעורים, אבל זה פשוט דילוג של הכתבנית שהשמיטה את המילים שהופיעו אחרי הביטוי סדרי הדין.

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:

הפרק למעשה מתייחס לסדרי הדין של בית הדין וגם בהגשת ערעורים על בית הדין.

מ. דמביץ:

הסעיף הראשון של הפרק הזה אומר: בסימן זה בית הדין לרבות בית המשפט לימאות בשבתו כבית משפט לערעורים לפי פרק זה. ברור שהעיקר של סעיף 190 לקביעת סדרי הדין של בית הדין עצמו, בית הדין למשמעת, ואגב, היות ובית המשפט לימאות יושב כבית משפט לערעורים, ניתנת סמכות גם להרכיב סדרי דין גם בהגשת ערעורים, אבל עיקר הסעיף הזה הוא הסמכות לקבוע סדרי דין בבית הדין למשמעת עצמו. לכן אנו מציעים לכתב סדרי הדין של בית הדין וסדרי הדין בהגשת ערעורים.

ח"כ דיציאן:

לי לא ברור מה צריך לתקן, זה לא ברור לפי ההצעה ואין שום דברי הסבר.

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:

יש דברי הסבר בעמ' 3 בסעיף 11.

ח"כ דיציאן:

אלה לא דברי הסבר וכך זה לא יכול ללכת. אני לא רוצה ואינני חושב שהועדה צריכה להיות מוכנה בצורה כזאת לאשר דברים. אלה דברים חשובים מאד שאני רוצה לדעת אותם. החוק לא יכול להיות מוכן בצורה כזאת. אלה הם דברים מהותיים ולא רק טעויות.

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:

דבר מהותי אנחנו לא מאשרים כפי שראית בתקון מס. 9. אם זה תקון טעות אנו מאשרים. דברי הסבר יש. זה הופיע בסדר היום וזה לא נשלח במברק. יכול היות לעיין בחומר ואילו פנית אלי הייתי ממציאה לך את כל החומר הכולל. הדבר לא בא במפתיע. אם מצוין בידים החוק שהתקבל בזמנו ואותו אנו מאשרים תמסרו העתק לח"כ דיציאן. סעיף 190 מדבר על סדרי הדין ואומר כך: "סדרי הדין בהגשת ערעורים לרבות מועדים לעשיית דבר יקבעו על ידי המושפטים בתקנות בהתייעצות עם השופט, וככל שלא יקבעו אותם בית הדין בעצמו. הם פשוט כאן בסעיף רוצים לבוא ולהוסיף את המילים סדרי הדין של בית הדין וסדרי הדין בהגשת ערעורים.

ח"כ דיציאן:

לדעתי זו לא טעות דפוס אלא תקון מהותי.

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:

אני זוכרת היטב את חוק הספנות. בפרקים הקודמים שקבלנו אותם מצויים סימנים ד', ה' וסימן ו'. סימן ד' בחוק מדבר על הדין בבית הדין ובסדרי הדין. הכותרת של סימן ד' היא דיון בבית הדין וסדרי הדין. אח"כ יש ערעורים ובחוק קובעים את סדר הגשת הערעורים. בסעיף 190 באים לקבוע לגבי התקנות שצריך לקבוע אותן שר המשפטים ובהתייחס לסדרי הדין של בית הדין ולסדרי הדין בהגשת ערעורים. זו רק הבהרה ושום דבר אחר לא. זה לא דבר מהותי.

מ. דמביץ:

אני חושב שאני חייב להסביר כאן את דברי הסעיף שמרשה את תקון הטעות. הסעיף אומר כך: נפלה טעות בנוסח של חוק כפי שנתקבל בכנסת וקבעה הועדה לפי הצעת שר המשפטים כפי הטעות היא לשונית טכנית, פליטת קולמוס, השמטה מקרית, טעות הדפסה, שיבוש של העתקה וכיו"ב, רשאית הכנסת בהחלטה לתקן את הטעות. כאשר אנו באים עכשיו ואומרים שאין שנה מהותי, אין אנחנו אומרים שאין שנוי מהותי בין המובן שטעון תקון ובין המובן של הסעיף לאחר התקון, אבל הטענה היא שכוונת הועדה, כוונת הכנסת וכוונת כל מי שעסק בהכנת החוק הזה הייתה לכתב כך ולא אחרת, אלא הייתה השמטה מקרית, טעות הדפסה, שיבוש של העתקה וכיו"ב שבגלל חל שיבוש במובן החוק.

ח"כ דיציאן:

שום דבר מהדברים שהזכרת לא נכללים במקרה זה. זה לא נכלל בתוך ההגדרות של תקון טעות

מ. דמביץ:
הטענה של שר המשפטים כפי שאנחנו מבינים אותה וכפי שאנו מציעים אותה לוועדה נכבדה זו היא שהמילים האלה הושמטו השמטה מקריית, וכי כוונת המחוקק היתה על דעת הוועדה לכלול את המילים האלה בסעיף. אילו הדבר היה-יכך שהכוונה לא היתה, אין דרך אחרת אלא להציע תקון לחוק עם שלוש פניות לכנסת כמקובל. אלה דברים שלפי מיטב הבנתנו כוונת הוועדה וכוונת הכנסת היתה לכלול אותם ורק בטעות מקריית לא נכללו. על כן השנוי המהותי אינו כאן, לאמור שאין כאן שנוי מהותי מכוונת הכנסת דאז. כמובן שיש שנוי מהותי במשמעות של הסעיף מלפני התקן ועד אחרי התקון.

מ. כהן:
אני מצטרף לדעה שיש כאן למעשה שנוי מהותי. הסעיף כפי שמוכא כאן אינו מדבר בסדרי הדין של בית הדין ולכן אתה משנה שנוי מהותי. למעשה אינני יודע מה היתה כוונת הוועדה קודם ומכיון שחלק גדול מהחברים כאן חדשים אינם יכולים להציד על כוונת הוועדה כפי שהיתה אז, לכן זה מעורר ספיקות בענין זה. או שבאמת נדון לגופו של ענין כי אחרת איננו יכולים לדעת מה היתה כוונת הוועדה הקודמת.

ה. זיידל:
נשמע מהיו"ר מה היתה כוונת הוועדה כשאשרה את החוק בזמנו. היו"ר בוודאי מוסמכת למסר הודעה מה היתה הכוונה.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:
כאשר דנו על החוק כוונתנו היתה שלפי כל אותם הדברים של בית הדין, סדרי העבודה של בית הדין וסדרי הגשת תביעות יקבעו בתקנות. כאשר הסעיף הזה בא ואומר: יקבע שר המשפטים בתקנות ובהתייעצות עם שר התחבורה כממונה על ביצועו של החוק הזה, פשוט נשמטו כאן המילים סדרי הדין של בית הדין עצמו ובעת הגשת תביעות. אילו הייתם עוברים על כל הפרקים הקודמים הייתם מגיעים למסקנה הזאת שזוהי השמטה ותו לא.

י. יודין:
על דעתי מתקבל התקון של שר המשפטים מכיון שפה באופן הגיוני אמרים "סדרי הדין של בית הדין" וקטגוריה שניה זה סדרי הדין בהגשת תביעות. אני רואה אבחנה מסוימת בין סדרי הדין בדרך כלל לסדרי הדין של בית הדין.

ח"כ דיציאן:
אני מוכן לקבל זאת בתור תקון חוק ולא תקון טעות דפוס.

ח"כ כהן:
בתור משפטן אי אפשר להגיד שזה תקון טעות. זה תקון משמעותי בחוק ואנו לא מדברים כרגע על כוונות.

י. יודין:
אם בישיבת הוועדה יהיו מאוחדים כולם בדעה שמבחינה הגיונית היתה פה אמנם השמטה ולא כוונה לשנות את משמעותו של החוק, כי אז הייתי מציע שנמצל את הזכות שנתנה לוועדות על פי חוקת הכנסת ונאשר את זה מבלי לסרב לאת הענין ולהביא את זה למליאה. אבל אם יהיו בוועדה שנים או שלושה חברים שיהיו סבורים שיש כאן ענין משמעותי אני בעד שמירה על הפרוצדורה.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:
אם יש למישהו מכס ספק אפשר ללכת בפרוצדורה המקובלת ותגישו הצעת תקון לחוק. אם יש ברצונכם לסרב או מישהו שחושב שזה דבר משמעותי נעשה זאת בדרך המקובלת. מאחר והתעוררו ספקות אצל חלק מחברי הוועדה אני מציעה שלא נאשר את התקון הזה ותגישו את הדברים בדרך המקובלת. אנו עוברים לתקון מס. 12.

מ. דמביץ:
198: בשלבי החקיקה של החוק הזה הוחלט לא להשתמש בביטוי קטיין אלא בביטוי "הנער" ורק במקרה האחד הזה נשאר הביטוי הקטיין.

י. יודין:
אני לא הייתי בזמן הדיון בחוק הזה אבל אני רוצה לדעת אם לפי חוקת העבודה מותר להשתמש במילה נער במקום קטיין. יכול להיות שהחוק מיחס משמעות

שונוח למושג קטין ולמושג נער ואז מחיקת המושג קטין יכולה בתנאים מסוימים אולי לגרום נזק מבחינה משפטית.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

בחוק הספנות אנחנו קבלנו פרק הנקרא פרק י"ז עבודת נערים וכאן יש לנו הגדרה. בפרק זה הוא פרק י"ח קורא ילד נער כמשמעותם בחוק עבודת הנוער. בחוק עבודת הנוער לא מדובר על קטין כי אם על נער ואנו התכחנו על זה הרבה מאד בוועדה והוצאנו את המושג קטין והכנסנו את המושג נער כי רצינו להתאים את זה לחוק עבודת הנוער. בכל יתר הסעיפים הבאים לא מזכירים קטין בכלל, מדובר על "נער רשאי", קרתה בהדפסה טעות וגם כאן צריך להיות כתוב נער במקום קטין. אנחנו כבר נתנו הגדרה מה זה נער, ובכלל בהצעה הכתולה של הממשלה היתה המילה קטין ואילו אנו הוצאנו את ההגדרה הזו כי רצינו להתאים את זה לחוק עבודת הנוער. בשל טעות בהדפסה נשארה במקום אחד המילה קטין. אנחנו ריכזנו כל מה ששייך לנער לפרק אחד וזה לא מתפשט על כל הסעיפים האחרים ובפרק הזה בכלל לא נזכר קטין. הוצאנו את המושג קטין והכנסנו רק נער כי הסכנו לנו פה את ההגדרה ואמרנו כמשמעותו בחוק עבודת הנוער. רק בסעיף 198 ב נשארה המילה קטין. ובכן, אנו מאשרים תקון מס. 12 ועוברים ל-13

מ. דמביץ:

תקון 13, בסעיף 223 כתוב בטעות "כשולחו" במקום כשלוחו. כותרת השולים שכירה לשרות שלא עבד בה על פני השיט" השוכר אדם לכלי שיט כשהוא אינו פועל בענין זה כשולחו של בעל כלי השיט יחולו עליו ביחס... השוכר הזה פטור מאחריות אם הוא שלוחו של בעל כלי השיט. שלוח ולא שולח.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

במקום שולחו יבוא שלוחו. "השומר אדם לשרות בכלי שיט כשהוא אינו פועל בענין זה כשולחו ולא כשולחו. טעות בהדפסה שכמוכן משנה מבחינה מהותית את התוכן. אקרא זאת עוד פעם "השוכר אדם לשרות בכלי שיט כשהוא אינו פועל בענין זה כשולחו של בעל כלי השיט או של אדם אחר, יחולו עליו ביחס לנשכר לשרות הוראות חוק זה החלות על בעל כלי שיט כאילו היה בעלו. "שולחו מבטא יותר מאשר שולחו. אם זה מתקבל על דעת כלם, אשרנו גם תקון מס. 13.

ר. רוטנברג:

אולי אפשר לחזור ולדון על ענין סדרי הדין. אני לא חושבת שהמחוקק התכוון שלא יוכל לנהל את בית הדין, ומל תקנות אי אפשר לנהל.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

אני הסברתי את הדברים ובכל זאת נותר ספק. נכון שהדבר הוא מהותי וועדת העבודה התכוונה לזה, כי אנחנו בכל סדרי החק לא קבענו כיצד עבודת בית הדין, אלא אנחנו סברנו שזה יקבע בתקנות שיקבע אותן שר המשפטים בהתייעצות עם שר התחבורה. פה הדבר הזה נשמט. אבל אם יש חברי כנסת הסבורים שצריך ללכת בפרוצדורה הרגילה נלך בדרך זו.

ה. זיידל:

למה עלינו להיות בקרקרטים ולהטיל על המשורר עבודה נוספת ומיותרת. אני חוזר שוב על הצעתי. אנחנו כלנו חברי כנסת חדשים להוציא את היו"ר. היו"ר יכולה להיות עדה יחידה והיא מודיעה שזו היתה כוונת הועדה, היות ולגופו של ענין אין לנו התנגדות, אני מציע לרשום לפנינו את הודעת היו"ר ובאשר את התקון הזה. אולי בהודמנות זאת נעיר שמה שסוכם היום בוועדה אינו צריך להיות תקדים, דבר שני שלא יתכן שיהיו כל כך הרבה טעויות בחוק אחד.

מ. כהנא:

אין לנו שום כוונה לפגוע ביו"ר ואנו בהחלט סומכים עליה ואם בהצעת החוק המקוּוּת באמת כתוב ככה אין לי ספק בהגיון של הדברים.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

זאת היתה כוונת הועדה. בכל החוק הדין בסדרי בית הדין לא כתוב איך הוא יעבוד.

ח"כ דיציאן:

מכוח ההגיון זה תקון חוק ולא תקון טעות. עלינו להבין ששום כוונות ובוודאי לא של הועדה יכולות להתקבל על דעת בית המשפט.

3. הסכסוך בצי הסוחר הישראלי; הצעות לסדר היום של ח"כ שובל, פעיל, ובן-מאיר

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

אנחנו עובדים למעוף הבא ומשאירים את הסעיף הקודם פתוח עד שיחזור מר דמביץ ויבדוק אם בהצעה המקורית הכחולה היה כתוב כך או לא כתוב. הסעיף העומד לפנינו כרגע הוא הצעת לסדר היום של ח"כ ז. שובל, מ. פעיל וי. בן-מאיר על הסכסוך בצי הסוחר הישראלי. הצעות לסדר היום שהולו במליאה ב-20 בפברואר 1974. אני בהזדמנות זו מקדמת בברכה את האומרים שלנו - ח"כ שובל שבא להצג את ההצעה, את נציגי ההסתדרות ואת נציגי העובדים מר מ. לוי, מר צ'יזיק ומר ש. אביסן מארגון המאים. אני מקדמת בברכה את מר י. כהן מנהל אגף הספנות ואת מר חלבק. אמנם הסכסוך הסתיים כבר כאשר ההצעה הועלתה בכנסת, אבל אנחנו מוכרחים לנהוג בהתאם לפרוצדורה המקובלת בכנסת לגבי הצעה לסדר היום ואנו צריכים להתייחס אליה ולהניח מסקנות לאחר מכן על שולחן הכנסת.

תרשו לי לחזור לדקות ספורות לנושא הראשון שלנו שדן בסדרי הדין. מספר הסעיף אעו חשוב כרגע אבל כתוב כאן: "סדרי הדין של בית הדין וסדרי הדין בהגשת ערעורים לרבות מועדים לעשיית דבר יקבע שר המשטרים בתקנות בהתייעצות עם השר, ככל שלא נקבעו יקבע אותן בית הדין בעצמו" זו היתה הצת החוק המקורית הכחולה ופה קיימת השמטה. האם זה מניח את דעת חברי הועדה? אם כך אנו מאשרים את הסעיף בהסכמת כולם.

מ. כהן:

אני חייב לומר שהעיר את תשומת ליבי לענין החבר שיושב מימני ואני רוצה להביא דברים בשם אומרם. הוא העיר את תשומת ליבי ואני הערתי את תשומת לב יו"ר הועדה ולכן העוררה כל הבעיה.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

אם כך אשרנו 12 תקונים מתוך ה-13. את תקון מס' 9 לא אשרנו ואני מבקשת להכין לנו את זה לאשורה של הכנסת. אנו חוזרים לנושא השני העומד על סדר היום. אבקש את ח"כ ז. שובל להציג לנו את ההצעה לסדר היום. כפי שאמרת, למרת שבעת שהועלתה ההצעה הסכסוך כבר מצא את פתרו, עלינו להתייחס להצעת החוק בדרכים המקובלות, היא הושה בכנסת, הועברה לוועדת העבודה ואינני חושב שידק לנו קיים דיון בנושא הזה. אני מציעה שגם נסיים אותו היום. אני מצטרפת על כך שהמעסיקים שהיו צד בסכסוך - חברת "צים" ואל-ים - לא היגיעו עקב האסון שפקד את צים ומר צור נאלץ לנסוע ללונדון בימים הקרובים ומשום כך נבצר ממנו לבוא. הם ביקשו אותי טלפונת שאם הועדה לא תראה צורך לסיים היום את הדיון ותרצה לשמוע גם את חברת צים ואל-ים, מצידם הם מוכנים לבוא לישיבה נוספת ולהסביר את אשר יש להם לומר. הועדה סוברנית להחליט, ואם תמצא לנכון לסיים היום את הנושא, להסיק את המסקנות ולא למשוך את הדיון הלאה, נותר הפעם על הופעתה של צים ונזמין אותם בפעם אחרת אם יתעורר הצורך. רשות הדבור לח"כ שובל שיציג לפנינו את ההצעה בצורה תמציתית

ז. שובל:

אני לא אחזור על הנאום שלי במליאה משום שבוודאי כולם זוכרים וגם לא הספקתי לעיין טוב בנאום, אבל עיקרי הדברים רורם למדי. השביתה שהתקיימה בחודש פברואר היתה אנלי השביתה ה-12 או ה-11 בשנים האחרונות בענף הספנות או ליתר דיוק בצים. נדמה לי שהמדובר בשלוש-ארבע השנים האחרונות. מתקנים אותי שרק שנה וארבעה חודשים ואסכך הגזמתי לקולא. השביתה הזו היתה חמורה באופן זיזחר מבחנת השלכותיה החברתיות והציבוריות מכיון שהיא פרצה תוך כדי תקופת החרום, זמן קצר אחר המלחמה. היא נערכה ע"י ציבר עובדים שלל הדעות איננו נמנה על המקופחים ואפילו היו לה השלכות שאם צריך היתה לכנות אותן בכנויין הנכון, הייתי אלי אומר שההשלכת האלה היגיעו עד כדי ערעור המטרה הפנימי שדרוש למדינה בתקופת חרום חמורה כפי שאנחנו קיימים בה. כפי שזכור, היה נסיון לחסימת הכניסה לנמל חיפה והיה אפילו נסיון שחזרו ממנו אלכ, של ערבוב או הכנסה למעגל השביתה של חלק העובדים שעבדו למעשה בתוקף צו חרום 8 גם אותם העובדים שלא עבדו בתוקף צו 8 איננו יכולים להתעלם מן העובדה שכלל המשן היה מחולק בין מגויסים לצה"ל ולא מגויסים לצה"ל, כשלפחות הכוונה העקרונית היא שמי שלא היה מגויס לצה"ל מילא באותו זמן תפקיד חיוני אחר למשק. באותה מידה שחייל לא יוצא לשביתה, נדמה לי שהציבר היה יכול בהחלט לצפות מאנשים שעובדים בענף חשוב כמו ימאות בזמן חרום, שלא ינקוט בנשק השביתה עם כל הלגיטימיות שיש לנשק זה.

היו"ר אמרה שהדיון בכנסת נערך אחי גמר השביתה והיום אנו נמצאים כבר חודש וחצי לאחר שנסיימה ואני מסכימה עם קביעתה של מרות זאת יש חשיבות לדיון הזה והייתי אומר לדיון אפילו יותר ממה שהיו"ר מציעה, גם בגלל תכיפות השביתות שהיתה עד אז, וגם משט שאנו למעשה קיימים בתוך סכסוך חדש, או סכסוך שאולי עדיין לא תפרץ ולא היגיע למימדי שביתה, אל קראנו עליו, העניין של מס הכנסה. כלומר, אותם קציני הים אעם מוכנים להסכים לכך שינוכה ממשכורתם מס הכנסה כחוק, והם מסתמכים על נותג שהיה קיים שנים רבות שלפיו מס הכנסה המכסימלי המנוכה מהם הוא בין 18-24% ואני רוצה להדגיש שזה לא בהתאם לחוק אלא בהתאם לנוהג. יש נוגים דומים גם בענפים אחרים ואני אישית רואה בזה מבחינה עקרונית דבר פטול, שיש ציבורים - וזאת למרות התק של הנוהג שנמשך מזה 25 שנה - שיש להם מעט מיוחד מבחינת מס הכנסה שלא בהתאם לחוק. בחוק יש מספיק הקלות ועיוותים שאנו אולי רוצים לבטל חלק מהם, אבל יש גם עיוותים מחוץ למסגרת החוק. שמעתי למשל שעתונאים יש להם הנחה של 7% במס הכנסה, אינני יודע לפי איזה חוק.

לר
אין היום ספק שבספנות הישראלית והימאות הישראלית פשטה מחלה שללא הגזמה אני יכול לקרא לה מתלה ממארת. אנו לא מדברים היום על הנמלים, נסתפק בכך שנדבר על הספנות עצמה. ישנן בעצת כלליות שקיימות בארצות רבות וקיימות באופן מיוחד בארץ, שבענפי שרותים מסוימים התארגנו קבוצות לחץ שבתוקף מיקומן המיוחד במשק ובכלכלה היגיעו להשגים בשכר ובהטבות שהם מעל ומעבר למה שנתגב בכלל המשק ובוודאי במשק היצירני. הדבר הזה לצערי קיים באופן מודגש מאד בארץ, אבל הוא לא קייסרק בארץ. אנו רואים תופעות דומות גם בארצות אחרות, אבל השלמת של המצב הזה בארץ לועתי חמורת באופן מיוחד. יש לכך גם הצט שני שמאמצי יעול נתמכגן, ויש היום אפשרויות רבות מאד של יעל גם בענף הספנות, יש היום ס יפנסם חשיים של אניות המאפשרים חסכון רב בצוות עובדים, בימי שהיה בנמלים וכו', ומאמצים אלה למעשה עולים בתוהו ושכרם יוצא בהפסד בגלל היתפשות של ציבורי עובדים או להעלף את השכר מעל ומעבר למה שמצדק, או להחזיק אנשים בצוותות שהם אעם נחוצים וזה נוהג שקיים וראינו דברים דומים בארה"ב ניש לכך תופעה גם בספנות הישראלית.

המצב הזה מוחרף עקב סכסוכים פנימיים בתוך ציבר הימאים עצמו. אנחנו היינו עדים בשנה האחרונה לפצול באיגוד הימאים בין הקצינים מצד אחד, קצינים ורבי חובלים, לבין יתר הימאים הדירוגים מצד שני, ואני לא נכנס עכשיו לכל הנושא הזה האם רצוי פצול באיגודי עובדים לפי דרגות או אם אינו רצוי. זו שאלה אחרת אבל ברור שההתחרות בין האיגודים האלה גם גרמה להחרפת המצב.

גורם מחמיר נוסף הוא חולשת ההסתדות בנושא הזה. גם זה נובע מטעמים היסטוריים ששרשים עדיין שבימת הימאים הגדולה, ועובדה היא שההסתדות איננה ממלאת גם בנושא הספנות את התפקד אולי הציבור, הממשלה ואולי גם הימאים עצם היו מצפים ממנה. ישנה תופעה הולכת וגוברת של העברת אניות זרות לדגלים זרים. יש גם תופעה של התמעטת גוברת והולכת של ישראלים בין צוותי מפעלי האניות. יכול להיות שהעניין הזה לא היה צריך כל כך להדאיג אילולא העובדה שיש לכך גם השלכת בטחונות, ואני לא מדבר עכשיו על הפרסטיז'ה הלאומית של דגל ישראל. אנו כולנו יכולים לתאר לעצמנו מצבים של אניות זרות שבגלל מצב בטחוני זה או אחר אינן רוצות לפקד את נמלי הארץ. אנו גם יכולים לתאר לעצמנו מצבים של הסדרים ימיים לא רק בבאב-אל-מנדב אלא גם במיצרי מדינה ובצד השני בין סיציליה לביזרטה, שרק אניות ישראליות תהיינה מוכנות לפרץ את המצור הזה מפני שהן ישראליות בעוד אניות זרות לא תהיינה מוכנות לעשות זאת ואלה אינן אפשרויות שאנחנו צריכים לבטל אותן לחלוטין. בנוסף לכך עד כמה שידוע לי נמצאת בהכנה אמה בין-לאומית שבין יתר תפקידיה זה להסדיר את ההובלה הימית בין מדינת הסוחרות זו עם זו ואז חלק מסוים, נדמה ל 20%, יהיה חופשי לארצות שאינן נוגות במישרין למסחר בין שתי הארצות האלה, וכמובן שלאחוז הזה תהיה התחרות רצנת מאד וחרפה מאד בתנאים מסחריים רגילים ואז ארץ או חברת ספנות שאצלה קיימים תנאי שכר או שקיימות הצאות שהן מעל למקובל בארצות אחרות, חברות כאלה וארצות כאלה לא תוכלנה להתחרות. ואז כל הקונצפסיה של מסחר בין יפן וארה"ב ודברים כאלה, כל זה עלול לרדת לטמיון. העניין הזה אולי טעון הסבר. לפי הדע שמצוי אצלי, ואינני מוכן לתחייב שהמידע הזה מדויק על כל פרטיו, בתנאים מסוימים לגבי אניות המכולה, לגבי

אניות הגלנוע, אינני יודע איך זה במיכליות, התנאים הנהוגים אצלנו עולים על התאים הנהוגים בכמה וכמה ארצות מפותחות, ואני אינני מדבר על דגל ליברי ולא על דגל פנמי ואינני מדבר אפילו על דגל יווני. אני מביין שיש תנאים מסוימים אצלנו שהם מעל ומעבר למה שמקבל בארצות כמו גרמניה, יפן וצרפת. צריך לבדוק את זה ולהשוות, אבל הענין הזה בהחלט יכול להדאיג.

לסיום אני רוצה לקרא קטע ממאמר שהתפרסם היום ב"דבר" מפי אדם שאינני מכיר אותו, חיים צוקר, לשעבר מזכיר איגוד הימאים, ואני אינני רוצה להתייחס לכך אם הוא מיצג קיזו מיוחד או לא, הדברים שהוא אומר נראים לי נכונים מאד. בין היתר הוא אמר: ביטוי לחוסר שיווי המשקל הוא אי יכולתם של מפעילי האניות לעמוד בלחצים של האיגודים וכתוצאה מכך התגברות המגמות לצמצום הצי וחסולו. מה שנעשה באחזקה בספנות מדגים כי איגוד מקצועי מתנער ומתעלם מאחריותו הציבורית והחברתית ונהפך לקבוצת לחץ לסכן את הענף שהוא פועל בו ואת המתפרנסים עליו. השאלה אם רק יחסי העבודה המעוררים הם הגורם לתהליך זה או שמא זה רק תהליך מאיץ בתהליך הנמשך כבר זמן רב חשוב כשלעצמה, אולם יהיה המענה כאשר יהיה, ברור שהספנות הישראלית נתונה בתהליך של הפוררות. "אני גם אמרת זאת בנאומי ושש את זה קשתי המנוח, אני אינני מנקה את קשתי או את הנהלת ציט מכל אחריות למצב שהתעורר אינני רוצה לצייר פה תמונה חד-צדדית לחלוטין. אני בהחלט עמתי באום על יחסי עבודה מעוררים, וכאדם שמסיק לא מעט אנשים בעצמי, אני יודע שיחסי עבודה מעוררים מעולם ולעולם אינם אחיותו של צד אחד בלבד. אני גם יודע שכל דבר שקורה בענף משקי מסויים צריך לראות אותו בהקשר של המשך כולו ושל מה שקורה בצבר בכלל. אביא עוד קטע אחד מהדברים האלה:

"כדי לבלוט את ההתדרדרות יש להקים פורום משותף של כל הגומים הפועלים בספנות לדון בבעיות השעה כגון ההיקף הרצוי של הצי, ענפי וצורות כלי השיט, הסחר, תנאי השרות והפרישה, הקמת גוף וולונטרי לבירור סכסוכים שמטרתו לא לתת לכל בעיה שלית להגיע לפסיים של עימות, וכך ליבון מדיניות כוח האדם, הכשרתו ורמתו המקצועית. לדעתו של מר צוקר יש למות מיד ועדת חקירה מטעם הכנסת לחקירת מכלול הבעיות בספנות. הוא מדבר על גוף וולונטרי, ואילו אני הייתי הולך הלאה ויש לי קו אחיד של הצד בבוררות חובה לפחות בשרותים חיוניים והענין הזה בוודאי מתקשר. עד כמה שמשך בדיון גם מדברי שר התחבורה, גם מפי חבריה אחרים שאלי נוקטים עשה שונה משלי, קיימת סכנה רצינית לצי השראלי על זה אין בכלל מחלוקת. לכן אני הצעתי להעביר את הענין בזמננו לוועדת הכלכלה הכוונה שלי לא התה לקפח או לפגוע במעמדה של ועדת העבודה, אלא משום שהייתי סבור שהבעיה מקיפה הרבה יותר מאשר שאלת השכר או סכסוך העבודה הספציפי ובוה אני גם אישית לחלק מן הדברים, אני לא רוצה למקד את בעיית הספנות השראלית אך ורק אם כי זה חשוב וקשור לבעיית יחסי העבודה ובעיית השכר ובעיה של אטלה סמויה, אלא לפי דעתי יש מקום ויש צורך שהכנסת באחת מועדותיה או בשתיים מועדותיה ואולי בשותף תבדוק את כל הפרשה של הסכסוך בצי הישראלי, לכן אני מציע שהענין לא יגמר היום.

מר י. כהן: אני בקשתי את רשות הדבור אחרי ח"כ שובל מפני שתמיד כשמדובר בבעיות הצי נוטים

למקד אותם בנושאים מסוימים על עובדות לא מדויקות ולק אני משש לחקן מספר עובדות, מפני שהרבה שנוגעים בהן רגילים לתפלמס בהן ולבסוף אינן נכונות. אני לא רוצה להכנס כרגע לענין האיגודים, אבל הענין של העברה לציים זרים, התמעטות גול הצי וכו'. אתן לכם כמה מספרים: מספר האניות שלנו הוא ב-66 וכלה ב-73 היו: 101, 113, 109, 112, 119, 114 ו-111. ז.א. ההצטמקות של הצי אינה קיימת. כמו כן המעמס: 1,1 מליון, 1,3, 1,6, 1,9, 2,5 מליון, 3,5 מליון, 3,5 מליון, 3,5 מליון ו-3,6 מליון. ובכן יש פה עליה. כרגע זה כולל את האניות שבדגל ישראלי ובדגל זר ביחד. אני רוצה להבהיר את שאלת הדגל. המספרים שהזכרתי כוללים אניות שמבחינת משרד התחברה הן ישראליות לכל דבר וזה ללא כל קשר לדגל אותה אסביר. בגלל סיבת מדיניות בטחוניות וכלכליות, אבל כלכליות מימוניות מעבירים אניות לדגל זר. לגבי אניה כזו יש למדינת ישראל שליטה כמו לגבי כל אניה בדגל ישראלי, אבל אפשר לרכש אניה במימון של 5½% דיביט במקום 9½%, אבל על האניה

החברה משלמת מסקצוות הוא ישראלי, תנאי העבודה ישראליים ובשביל זה הצי הישראלי יפול להתחרות, מפני שאחת הוא לא יכול להתחרות. אם אנחנו מדברים על הפרש של 4-3% דיבית על הוצאה של 12 מליון דולר לאניה אפשר מהר לעשות את החשבון ואז קשה מאד להתחרות. האניות האלה מבחנת אגוד הימאים, מבחנת הבטיחות ומבחינת המס, מבחנת האניות האלה שצומדת לרשות המדינה בשעת חרום אין הבדל. לכן מבחינה שלנו ואני מדבר פה בשם משרד התעבורה, אין לדבר הזה משמעת גדולה חוץ מאשר משמעות אסתטית, אבל גם האסתטיקה פה צריכה לתת מקום לשקולים בטחוניים ופוליטיים וגם לשקולים מסחריים טהורים. זה מה שנוגע לדגלים הזרים, ולדעתי ילך הרבה מערכ של הדיון הזה לאיבוד אם יתמקדו על נקודה זוואח"כ יוכח שבסה"כ הדבר הזה איננו משנה בהרבה. זה מה שנוגע לאניות.

ביחס לגידול של צוותות. אחוז זרים משנת 69: 43,6%, שנת 70 - 39,4%, 71 - 44,8%, 73 - 37,2%, 37,2% ז.א. יש ירידה מתמדת. אבל גם המספרים האלה למעשה מטעים מאד ואני מנסה ללא הצלחה גם בעתונות לתת למספרים האלה את המשמעות האמיתית שלהם היות והצי הישראלי שט בשבעת הימים, אנחנו צריכים גם לנתח את זה לפי הקוים שבהם האניות נוסעות. זה מאד מעניין, מפני שיש לנו מתוך ה-111 אניות יש שתי אניות שצוותות בין יפן וצ'ילי ושם יש מאה אחוז זרים. הישראליים לא מעוניינים וגם אם יש מעוניינים הרי הם במספר מאד קטן. ניקח את אותם הקוים שמעניינים אותנו. בקוים הים התיכון מספר הזרים גבוה מאד לאחרונה, וזאת משום שהיתה חברה זרה של האחים עופר שהפעילו אניות כמעט רק עם זרים, אבל הם החסלו. קוי אירופה 13% זרים, קוי אמיקה 5,4%. קוי אילת 20,3%, קוים בין-לאומיים 92,1%. אנחנו צריכים לנתח את זה נכון, אחרת יהיה ויכוח גדול ויתנהלו דינויסגדולים על כך שיש כל כך דבבה זרים בצי הישראלי ולמעשה זה לא מדויק. גם הניתוח של הדרגות קיים ואפשר להעביר זאת לכם

לגבי גול הצי הצי שהוא דבר שמאד חשוב לקחת בחשבון. בזמן המלחמה אנחנו אחראי שגילינו המלחמה לא תיקח ששהימים, עשינו מיד מחקר על הצרכים של ההובלה של מדנת ישראל. למעט הפרי שהוא בעיה בפני עצמה, זה מליון טון שמובל כמעט בשלושה חודשים, כלומר 800 אלף בשלושה חודשים ועוד 200 אלף טון חודשים לפי וחודשיטאחרי. מדינת ישראל לא תגיע אף פעם למצב שבו תוכל להוביל את הכל לבד, מפני שזה עונתי ואי אפשר לשאת זאת לבד. אין ספק שיש מקום להגדיל את החלק שלנו, אבל גם כן עד גבול מסוים. ובכן, למעט הפרי מדינת ישראל מסוגלת באניות שלה להביל מאה אחוז מכל היצוא והיבוא של ה.ד.א. יצוא ויבוא של שעת שלם ושל שעת חרום, כולל המצבם והכל. כאילו שהמשק שלנו בזמן מלחמה היה פועל כמו בזמן שלום והספנת החתה צריכה לקחת מאה אחוז. הצי שלנו למעשה עבר את הגול כבר מזמן של היבוא והיצוא. כמובן שבים ששם קיימים הסדרים בק-לאמיים לא יתכן שנוביל של מאה אחוז, כי גם זה שמביא רוצה מאה אחוז ואין מאתים אחוז, יש רק מאה אחוז. אין ספק שאם אנחנו עוסקים בסחר עם אנגליה או איטליה ואנחנו מובילים לשם והאיטלקים מובילים משם, כשאני אומר שיש לנו את כל הקפסיטי להביל והאיטלקים לא יבואו יש תקופת מה שאנחנו צריכים לוטת. זה מובן מאליו. אבל את הטונות יש לנו והעובדה היא שבזמן המלחמה הבאנו אניות שהיו בקוים אחרים כדי להיות מוכנות להביל פה. אח"כ לא היה בזה צורך אבל זה לא כל כך משמעותי. את כל זה אני אומר מפני שתמיד נותנים לדבר על ספנות כשרות למדינה בלבד. אני חושב שהיה רצוי שהיון יגיע לספנות כענף משקי. ז.א. שהוא יעשה הרבה יותר מאשר בשביל הארץ בלבד ופה אין לנו הבדלי דעות. אם הדיון יתרכז על כך האם השרותים האלה בשעת חרום פעלו כפי שצריך, אז לא דק סטטיסטיק אלא גם עובדתית נוכל לעמד בזה. אם רוצים להפוך את הספנות לענף משקי שיכולים לא רק להכפיל אלא גם להשליש את הצי שלנו ויותר או לפני הדגל מקבל משמעות. אני רוצה לתת פה את העובדות האלה.

י. יודק:
אני מציע לא לקיים את הדיון בלי ההנהלות. אין בדיון כזה טעם. אפילו אילו קבלנו את הצעתו של מר שכל והיו מקיימים את הדיון בוועדה לכלכלה, כי אז בוודאי לא היה טעם בדיון בלי נציגי המנהלים. הנושא כפי שהובא למליאת הכנסת היה קשור ביחסי עבודה ואם כן חרפות העניין ירדה מהפרק, אני מצדד בדעה שדוקא הפגת המתחים יוצרת הזדמנות נאותה לדיון שקט בבעיות יסר של יחסי העבודה. לא הייתי מציע בוועדת עבודה לסגת מן הנושא אלא לקיימו, אבל לדעתי צריך לקבל החלטה על המשך הדיון בהשתתפות ההנהלות.

ח"כ ז. שובל:

אני תומך בהצעה זו.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

אני הייתי מקבלת את הצעו של ח"כ יודין אילו לא התחלנו בכלל. לפנינו מונחת הצעה מוגדת והיא הסכסוך בציי הסוחר הישראלי וככזאת הועברה לוועדת העבודה. אין לי ספק שכאשר נתחיל בדיון על הנושא אשר הוצג לפנינו נדבר גם על השלכות לגבי הספנות, לגבי ענף הספנות הזה או אחר, מה תרומתם של העובדים. ואני בכל זאת ושתוממתי על ח"כ שובל כאשר פתח והציג את העובדים כפי שהציג אותם. בכל זאת אנחנו הגענו למצב של צי גדול ומפותח עם כל כך הרבה טונד'ים ואניות, ואני חושבת שכדאי היה לציין במשפט אחד את תרומתם של העובדים, הדירוגים, הקצינים וכל אלה שיחד איתם ובזכות עבודתם גם היגיע למה שהגיעו ולא רק הודות לפיתוח של מישהו אחר שעשה זאת. זה נעשה אתם יחד ואז יש לנו תמונה פחות או יותר מאוזנת. אנו מדברים על תרומה גדולה וגם על בעיות וקשיים שמתעוררים, כפי מתעוררים אצל כל ציבור עובדים אחר. ציבור הימאים אינו סליח שכולה תכלת, הוא ציבור עובדים כמו כל ציבור אחר. יש לפעמים יחסי עבודה יותר טובים ויש לפעמים יותר קשים עם חילוקי דיעות שאי אפשר לישיב אותם כל כך מהר ואז חלה התפתחות כפי שהיתה במקרה זה. אני מכירה בעובדה וגם אגע בזה כשנקיים את הדיון בנוכחות הצד השני שהוא שותף לדיון. אבל בכל זאת הייתי מציעה שאנחנו נשמע את נציגי ההסתדרות ונציגי העובדים ובישיבה נוספת נמשיך את הדיון, נשמע את המעסיקם ואת החברות ולאחר מכן נדון ונגיע לסיכום. זאת הצעתי, אבל אם גם הם ירצו להשמיע את מה שישלהם להגיד בנוכחות החברות והמעסיקים, אני אענה לבקשה ואנחנו נסיים היום את הדיון ונקיים אותו בישיבה אחת כאשר שני הצדדים יהיו נוכחים פה. אבל אם הם מוכנים להגיד את מה שישלהם להגיד, אני מציע שנשמע אותם היום ואילו את ההמשך נקיים בישיבה אחרת.

ז. שובל:

אני רוצה לומר שההערה שלך כלפי היא אופינית למערך שמעודד קבוצות לחץ במשך במקום להתעניין כהוא זה בצבור העובדים בארץ. אילו היינו מדברים פה על המלחים או על אנשים שקבלים שכר נמוך ולא על קבוצה מוגדרת ביותר, שגם ח"כ יודין איננו רואה בו נושא להגנתו הנלהבת, אז ההערה שלך יכולה להיות נכונה.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

אני עדיין לא נכנסתי לדיון על גופו של העניין ומשום כך דברתי עתה היו מיותרים לדעתי. אמרתי שכאשר הצגת את הדברים שלך, בכל זאת יכולת להביא לפנינו תמונה קצת יותר מאוזנת.

ז. שובל:

אני מתיחס לנושא מוגדר וספציפי ולא לדברים אחרים. אבל מאחר ונאמר כאן שאנו מתיחסים למשבר הספנות הישראלי ולא רק לשביתות, אני תומך בהצעתו של ח"כ יודין להרחיב את הדיון ואולי להתחיל אותו מחדש כשיהיו כאן גם נציגי חברות הספנות.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

את הדיון לא נתחיל מחדש, אנו יכולים רק להשיך אותו בשיבה נוספת בה ישתתפו נציגי חברות הספנות.

ה. זיידל:

אני קצת מכיר את הנושא משום שהעליתי אותו בוועדה המרכזת וגם לי היתה הרגשה שעל התמונה היה להיות קצת יותר מאוזנת כי הבעיה אצלם לא היתה בעיה של שכר כפי שאתה העלית זאת, אלא סכנת פיטורין, חסול כל הענף. אני תומך בהצעה של ח"כ יודין שכל הדיון הזה צריך להיות משותף עם ההנהלה, עם העובדים ועל נציגי עובדים להשמיע את דבריהם בנוכחות חברי ההנהלה. גם ההסתדרות שגתה פס בכך שדברה עם כל אחד לחוד. רצוי מאד לדבר ביחד ואז גם אפשר להגיע למסקנה משותפת.

ח"כ דיציאן:

אני מצטרף לדבריו של ח"כ זיידל.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

עד עתה לא היתה מגמה בועדת העבודה ליצר עימות בין מעסיקים לבין עובדים ואף פעם לא חייבו כל כך שבאותה ישיבה ישתתפו גם נציגי העובדים וגם נציגי המעסיקים, אלא אנחנו שומעים את אלה ושומעים את אלה והועדה סוברנית להחליט ולשקל על פי שיקוליה היא. אתם מציעים כאן דבר שאינני בטוחה כל כך שיתרום לטובת העניין. אנו יכולים לשמוע את העובדים היום ואת המעסיקים נזמין בנפרד ואח"כ נדון בנושא.

א. לין:

אני מאד מקורב לנושא הזה. אני חושב שהשאלה הזו של יחסי עבודה בצי הסוחר זה עניין שנמשך עוד משנים שחלפו. אני חושב שבהחלט הגיוני שועדת העבודה אם היא נכנסת לסוגיה הזו שהיא מאד סבוכה תשמע הן את נציגי העובדים והן את נציגי ההנהלות יחד לא כעימות אלא כנסיון לברר יחד את הדברים. לי חשוב שהדיון יערך בממד אחד וצד אחד יוכל לשמוע מה יש לצד השני לומר וזה מיד מאזן את שיקל הדעת שלם לגבי הנושא. אני מאד מחשיב את זה וחושב שע"י יצירת מפגש כזה בין מעסיקים ועובדים ובינינו יתרום רבות.

מ. לוי:

האמת היא כי כאשר קוראים בעתון מבלי לבדק את העובדות בשטח זה הרושם המתקבל כפי שח"ב שובל ביטא אותו. יש לנו פה עניין עם קבוצת עובדים ששונה במהות, בתוכן ובתפישה מאשר כל ציבור עובדים אחר. התנאים ואורח החיים שלו ומסגרת החיים שלו שונה. לכן אני מציע שכאשר מתייחסים לציבור הזה יש לראות את כל קומפלקס הבעיות המורכבות שהוא מרגע שהוא עולה לאניה. אני בזה לא פותר את אחריות הצבוג הזה לסכסוכים אלה ואחרים, אבל אני מסכים בהחלט ואני חושב שזו הצעה טובה שפעם אחת יתקיים עימות ודיון מקיף של הנושא עם כל חברות הספנות ואולי לא רק שתי חברות אלא כולן. בחודשים האחרונים קרו שני דברים חמורים מאד והם העמידו את ציבור הימאים בפני סכנה של חסול הצי. חוסל ענף שלא היה ריווחי - צים קוי נופים - ושתי אניות פלטו 300 ימאים. ימאי לא יכול בשום פנים ואופן אחי 10-15 שנות עבודה ביים להקלט בחוף. ככה זה. אנו בדקנו את הנושא ויודעים שאיך שם אשרות לשבץ אותו בכל עבודה שהיא בחוף. ההסתדרות חודרת וגם הגיעה למסקנות לגבי יצירת פורום של כל הנוגעים: משרד התחבורה, חברות הספנות והעובדים, ואני מניח שהפורום הזה יתקיים מיד אחרי התגים ואנו מגיעים לדיון בבעיה, בדיקתה וליבוץ הסיבות. אנו הולכים ליצר פורום משותף של שני האיגודים, משרד התחבורה, חברות הספנות כדי שיהיה דיון ממצה שבוודאי יסיק גם מסקנות. דבר נוסף אני רוצה לקבוע שאת נושא השכר אני לפחות בדקתי. אנחנו לא בין המפגרים. נכון שכר הימאים בארץ הוא יותר משכרו שלהונני או התורכי, אבל עדיין מפגר במידה מסוימת אחרי שכרם של ימאים מארצות מפותחות. יש לי הרבה מה לומר לחברות הספנות על אופן הניהול, צורת הניהול, יחסן וגישתן והכשרתן אבל זאת אעשה אך ורק בנוכחותן.

ש. אביטן:

אני מקבל את זה שצריכים להיות שותפים לדיון חברות הספנות. טוב לשמוע אותם מקרוב ודרך צד שלישי שבמקרה זה יהיה ועדת העבודה. בוודאי יהיה להם הרבה מה לומר ויש לנו הרבה מה להגיד להם. אולי זה יביא בסופו של דבר למוצא של הידברות ישירה בינינו. עד היום האמת היא שאפילו בהסתדרות שהיא נציגת העובדים תמיד מוזמנים נציגי החברות בנפרד ואנו בנפרד וכך גם הפירוש של הישיבות נפרד וכך כמו בן אי אפשר לפתור שום דבר. יש לי כמה הערות לדבריו של ח"כ שובל: לא רק שח"כ שובל אנו מומחה גדול בספנות, אלא הוא זקוק להרבה שעורי בית כדי לדעת עלמה הוא מדבר. אני חושב שהוא חי מידיעותיו בעתונות ולא דוקא ממה שהוא יודע על הספנות. בעת השביחה האחרונה שלנו שפרצה בעקבות הפסקת פעילותן של אניות הנוסעים בא ח"כ מסוים למשרדי כדי לשחה על הנושא הזה עליו עמד להגיש הצעה לסדר היום. המילה האחרונה שהיתה בפיו "תצליחו במאבקם ותמשיכו להאבק". ח"כ שובל נגע בדבריו בסכסוכים העימיים שיש בין שני האיגודים. זה נכון. ואף יש ניגודי אינטרסים וזו אחת הסיבות לפילוג. אני לא חושב שח"כ זה או אחר צריך או רשאי לקועאם צריך להיות אגוד אחד או שניים. אנחנו בפורום שלנו הגענו למסקנה שצריכים להיות שני אגודים, החלטנו על כך בוועידה שלנו וזה נתקבל וכך אנחנו מנהלס ואיך שוטח תחרות בינינו. נכון הדבר שבמשך עשרים שנה מאז השביחה הגדולה לא היו סכסוכים בספנות הישראלית. הנציגות שלנו

באיגוד הימאים כולל אני בקדנציה האחרונה שלי ישבנו בחבוק ידיים וזו הסיבה שחיים צוקר כותב את אשר הוא כותב היום בעתונות, וזו הסיבה שהוא יושב היום באבו-רודס ולא כמזכיר אי גר הימאים. אנחנו הגענו למצב שפועלת נקיון בכל מקום עבודה הרויחה יותר מאשר ימאי באניה. אני לא רוצה עכשיו להכנס לפרטים אבל זה היה אחד הדברים העיקריים שהביא לסכסוך העבודה. כשימאי המשיך לעבוד בשנת 1973 על משכורת יסוד של 214-300 ל"י זה אומר דרשני ואינני צריך להסיף מילים לזה. ברור שכשאנו באים בדרישות, אי אפשר לבוא ולומר שמה שלא עשו נציגנו במשך עשרים שנה נשיג במשך קדנציה אחת, אפילו אינני אומר שנה. את שאר דברי אומר בנוכחות נציגי חברות הספנות.

א. צ'יזיק:
לא הייתי רוצה להכנס בויכוח פוליטי עם ח"כ שובל אנחנו גוף אפוליטי לגמרי ואין לנו כל שייכות לאיזו מפלגה שהיא. אתה הצגת את הדברים מבלי להכיר את הבעיה כלל. אותנו אי אפשר להשוות בכלל לאף ציבור פועלים במדינת ישראל. לנו יש אות חיים אחת, זה רווחים אחיים של החברות, זה שכר ביי-לאומי שמשלם בעולם כולו באותו טונז' ואת צורת החיים שלנו לוקח הרבה זמן להכיר. צריך לשבת על אניה כדי לראות איך עובדים ימאים גם 24 שעות בשעת הצורך, כיצד הינם מקפידים, כיצד זה להיות רחוק ממשפחה וכשבאים לחוף רק מתחילים לעבוד. אני ביליתי 27 שנים על הים, בגיל עשרים עוד בתקופת האנגלים שרתתי בים. לא באנו לכאן כדי לשפוך קיתונות של דברי נאצה זה על זה, אנחנו באנו לכאן כדי להבריא את העסק. קודם כל צריך שחברי הכנסת והמדינה יכדו את הבעיה הזאת. אני חושב שזו בעיה שבאופן מיוחד צריכה להעסיק את המדינה. היס הוא בשבילנו השער היחיד לעולם ופה אתה הצגת את העניין מנקודת ראות של בעלי האניה. אם ח"כ שובל מיצג את האינטרסים של המדינה כפיכזול, כי אז המדינה זה גם אני וחברי ולא רק בעלי אניות. ח"כ שובל נגע בבעית ההתפלגות של איגוד הימאים. יש כאן ניגוד אינטרסים כמו שחבי מאיגוד הימאים הציג את זה והדבר הוא עניין פנימי של קבוצת פועלים. עד כמה שידוע לי בבתי חולים התפלגו לכמה וכמה סקטורים. זה לא דבר שאנחנו המצאנו אותו, אבל אם אתה רוצה לדעת בדרך כלל בארצות מתפתחות קיימים באמת שני איגודים ולמעשה אנחנו מגיעים ל"נורמליזציה" באיגוד המקצועי, על כל פנים אין זה עניינו של אף אחד אלא של אגודת הימאים. קציני ים יש בערך כ-2200. נשאלת באמת השאלה מה פתאם קרה לאחר עשרים שנה של שקט ואני יכול לומר מה קרה: הוזלו של חברות הספנות, ראיתם הקצרה מידי הביאה למצב כפי שהוא כיום. אתן לכם דוגמא: תאו לי עוד ציבור במדינת ישראל שמקבל ותק מוגבל - למשל אני בתור קצין ותיק הגבילו אותי לשר שנות ותק. באותו הזמן פקידי החברה קבלו את כל הותק. היינו צריכים להכריז על שיחה כדי להשיג עשרים שנה. אני למשל עובד 27 שנה, אבל רק עכשיו אקבל ותק של 20 שנה. דוגמא שניה: חינוך חובה, פקידיים של חברת צים לא רק מקבלים אלא אפילו חינוך אונברסיטאי. לנו לא נתנו שם השתתפות. יש עוד דברים רבים מסוג זה ואיתי רשימה ארוכה של עיוותים שעשו חברות הספנות מבלי לראות לטווח רחוק. אתן לכם דוגמא קלאסית: בחור בן 22 יוצא צבא נשרף על אניה - אלמנתו קבלה 4000 ל"י. כמובן אני הקמתי צעקות; כיצד יתכן דבר כזה? בכל העולם הנורמלי יש ביטוח לדברים כאלה ואילו לו לא היו זכויות במבטחים. לאחר שבייתה נוספת קבלנו ביטוח בסכום של 35 אלף לירות. אז אתם מחכים מציבור כזה שיסבל 22 שנה ולא יעמוד על זכויותיו? חברות הספנות הן שהיו צרפות להיות ערות לזה והיה עליהן לצעד עם הזמן. העולם אינו סטאטי והיה על חברות הספנות להתקדם עם הזמן. זהו הרקע. חברות הספנות מתעלות מהצב הקיים, חברות הספנות רוצות איגודים מקצועיים שיהיו חותמת גומי. האם אתם סבורים שאני ואחרים כמותי רוצים אחרי 27 שנים להרס את הענף שאני חי ממנו? לי אין מקצע אחר וכל מה שאני רוצה הוא להבריא את הענף. אנו נוכל להבריא את הענף רק בעזרתכם ובעזרת הציבור. מיהו הציבור? הציבור הרחב אינו יודע מה פירושים ואני לא יכול להתמודד עם חברות הספנות דרך העתונות. לי אין 80 אלף לירות לזרק על פרסומת ומאמר בעתונות.

אתה הזכרת פה עניין של 24%. העסק הזה נחתם ואתה התפלאת כיצד יתכן שאנחנו רוצים 24%. ממדינות אחרות בעולם כמו למשל אנגליה אתה למד שבנסיעות ארוכות הם בכלל לא משלמים מס הכנסה. יש הקלות מס. אנו בוואי מעתינים שהחברה תהיה ריווחית אבל מה קרה פה? יש כאן טנדנציה, אין זה רק משום שאני וחברים

הגענו לאיגוד והתחלנו בהשמדת הצי. הסודנציה לחסל הצי קיימת כבר כמה שנים. הטונז' גדל אבל אניות יש פחות. אניה מודרנית צריכה פחות כוח אדם ואילו עלינו לפתור את הבעיה האנושית. אני אינני מיצג טונז'ים אלא אנשים ואם זה לא תוכל לקחת ממני. אלי באים האנשים כל אחד והפרובלמה האישית שלו. משום כך פנינו לגופים ציבוריים כמו ועדת הכנסת ועליכם להבין את הבעיה האנושית שלנו, אולי אז נשתדל גם להבין את הבעיות של המדינה. אבל לדרש מאתנו לשבת בשקט בזמן שקבלנים עושים במדינה הון תועפות וגם גופים רבים אחים אינם טומנים ידם בצלחת! אינני חושב שראוי לקרא לנו קבוצות לחץ, אני תמיד עבדתי שקט ושום דבר לא עשיתי עד שמתברר לפתע פתאום שעומדים לקפח את פרנסתי שלי ושל חברי.

ז. שוב:

אם הבנת אותך נכון כשאתה מדבר על הבראת הצי, האם אתה סבור שענף שיעסיק עובדים ביחידת יצור אחת, וזה לא משנה אם זאת אניה או ביח"ר או אם זה שדה חקלאי, אם הוא מעסיק מספר אנשים מעל למספר שנתון ליצור באותו מקום, במקום לנסות ליצור ענפים סמוכים. למשל אפשר לרכש אניות נוספות ולהעביר את האנשים המיועלים שנמצאם היום באבטלה סמויה ליחידות יצור אחרות, כלומר, לאניות אחרות. האם אתה לא סבור שזה יבטיח יותר את הצי מאשר לשמור על זכותם של עובדים מיותרים על אותה אניה?

א. ציון ק:

אתן לך דוגמה קלאסית. אנו עוסקים עכשיו בחסולן של שתי אניות נוסעים. היו מלצרים ועיסוקים שונים אחרים שכיום אין להם כיסוי. אתה רוצה לקחת אנשים שעבדו במשך 15 שנה ויותר במקצוע מסוים ולהעביר אותם לענף אחר? אני למשל אינני יכול לעבור לענף אחת העברה לאניות אחרות? על כך אנו מברכים. בוודאי אנו מעוניינים באוניות שיכניסו רווחים ואיש לא ימצא נפגע. אבל זו לא חכמה למסר אניות ולאחר מכן להגיד לאנשים: זו בעיה שלכם ותדאגו להט אתם. אני לא יכול לדאג לאנשים משום שלי פשוט אין כסף. זו תשובה לשאלתך.

מדובר על הצי הישראלי ועל הדגל הלאומי. צי ישראלי יכול להיות ריזנות. לנו יש נכס אחד וי. כהן שהוא מותיקי הצי שלנו יודע זאת היטב גם אס הוא כרגע מיצג אינטרס אחר, והוא בקי בנושא בניגוד לרבים אחים כאן שמרבית דבריהם היפותטיים, ובכן, מה קורה עם הדגל הלאומי שלנו? יש לו סנדנציה קבועה לא מזמן שאנחנו באנו לאיצד. מחסלים אניות ישראליות. למה? אני חוזר עכשיו מלונדון ואני יכול לספר לך שלהעסיק כושים בני זולו במאה דולר לתודש יותר זול מאשר להעסיק ישראלים. אבל איפה כל האספירציות שלנו? איפה הדבורה על צי לאומי? כמובן שאיננו יכולים להתחרות עם עבודה זולה ומשום כך גם ההסתדרות נכנסה בעבי הקורה, ההסתדרות גם היא נכנסה לארגון הובלה בן-לאומי על כל החוקים שלו ואנו מבצעים אותם. למעשה מה שקורה במציאות הוא שדגל ישראלי הופך לדגל נוכרי. שמים את הדגל הישראלי על קוים רחוקים מאד כי הסיוודעים יפה מאד שהרבה ישראלים אינם רוצים לנסוע שם וזה די טבעי שכל ימאי רוצה להמציא בסביבת הבית. תקחו את אנגליה לדוגמה, את איטליה להם יש קווי-בית ואילו אצלנו מחסלים את זה. זו סנדנציה עקבית משום שהם יודעים שאנשים לא יבואו ואז עובדים עם כושים וסינים מהונג-קונג וכולנו יודעים את האמת, שהם גם מבריהים אפיוס, אבל הדגל הישראלי נותן להם כיסוי, מפני שאז אני כותב ללונדון: האניה מכוסה ע"י הדגל הישראלי הלאומי. אני עושה את זה למרות שאני יודע שאני משקר, אבל אני מוכרח לעשות את זה מפני שזה אינטרסים של המדינה. אם לא אעשה כך, יפרץ סקנדל, יעצרו אותם ושם המדינה יוכתם. מה קרה האלה? מוכרים אניות, אבל את הבעיה האנושית אף אחד לא חושב שמוטל עליו לפתור. לא איכפת להם מזה. אנחנו מיצגים מקצוע מיוחד במינו ואתה לא יכול להעביר אנשים ממקצועות אלה למקצועות אחרים. אינם יכולים להקלט במקצועות אחרים. בן-אדם שעבד הרבה שנים בים לא יקלט על היבשה. פה נבנס שוב תפקיד הכנסת ואל לה לראות אותנו כמהפכנים המחפשים להרס. בוודאי איננו רוצים לשרף את האניה עליה אנו יושבים. תבדוק הספנת טוענות שאין להן רווחים.

יו"ר ש.א. אלמן ולינו:

מר צ'יזיק, מאד ואו מתכוונים להמשיך בדיון בנוכחות נציגי החברות, אני מציעה שתשאיר את יתר הנקודות הנוגעות לחברות הספנות לפעם הבאה.

א. צ"י זיק:

אני מקבל זאת ומסכים. אני רק מבקש שהפורום הזה שלראות עיני הוא נבחר של הציבור הישראלי, ויפיל לתת את החוקות לכל העסק הזה, יעזור לנו מפני שאנחנו רוצים שיהיה צי ישראלי ואנחנו מוכנים לשתף פעולה עם כל אחד לרבות חברות הספנות, אבל לא נוכל לסבל את הדרך בה הם רוצים להחזיק את הצי. אם אתם שואלים אתי, כי אז הנהלות חברות הספנות שומרות על אינטרס הדולר שלהן יותר משן שומרות על האינטרס הלאומי שלהן. אנחנו איננו ציבור שחי בוואקום, אנחנו מסתובבים בעולם ויודעים שמרויחים הרבה יותר טוב מאתנו. אבל להשוות אתנו לפועלי חרושת או לפועלים חקלאיים אי אפשר, זה לא הלך אף פעם וכך אי אפשר לפתור שום דבר. אני מוכן ורוצה לשבת גם עם חברות הספנות, אבל האמת היא שהן יודעות מה המצב ורק קוצר הראות שלהם הביא לקיצוניות. אני מוכן לשתף פעולה אבל אינני מוכן לקבל את הצי בצורה שבה הם רואים אותו.

מ. כהן:

אני חושב שהאיגודים המקצועיים צריכים לברך על כך שהבעיה הועלתה ע"י ח"כ, גם אם אינם מסכימים לדרך שבה העלה אותה. לא היה כאן מקום להתקפה, וגם אם תפישתם של חברי הכנסת שהעלו את הבעיה אינה נראית לאיגודים המקצועיים, לא היה מקום לבררים קשים. רק בדרך זו נוכל ללמוד את הבעיות. אף אחד לא רצה להתערב בצורת החברות באיגודים המקצועיים, איש לא הזכיר זאת. כולנו רוצים להביר הן את הצי והן את משק המדינה וזו בוודאי זכותנו ללמוד את מכלול הבעיות.

י. כהן:

אני חשתי שהדיון הזה הוא באמת על סכסוך העבודה אלא שאני רואה שהדיון הופך להיות כללי יותר ואף רצוי שיהיה כזה. אם הדיון הזה בא לעסוק בבעיות הספנות בכלל יורשה לי לומר שהוא מאד יומרני. פה מדובר על הספנות כאילו זהאיזה שהוא ענף משקי, כאילו הולכים לבר על המכרות בתמנע. אתם שמעתם פה רק פרטים, אבל מדברים על ענף משקי. זה כאילו שמחר ידונו בכל התעשייה. לדעתי עימות של שני הצדדים כאן לא ימצה את הבעיה. ציזיק דיבר על איגודים מקצועיים, על ספנות, על גודל הספנות, על כוח אדם, על טכנולוגיה, על ההסתדרות - רבותי, זה מאות נושאים כפי שיש מאת נושאים במסגרת הענף התעשייתי או הענף החקלאי. הענף הספנותי איננו שונה. איך שהוא במדינה הזאת נוצר מצב שכשמדברים על ספנות חושבים שמדברים על דבר מוגדר. זהו ענף משקי עם מאות בעיות שבעימות בין שני הצדדים לא נגיע לשום דבר אלא נצליח להעכיר את האוירה עוד יותר. יש לי נסיון בזה ואני מכיר זאת. הוא ידבר על האי. טי. אף וזה ידבר על הריווחיות. הוא ידבר על כוח האדם והוא ידבר על סינים. זה נושא חובק עולם, אני לא חושב שועדת העבודה היתה לוקח על עצמה לדבר על כל התעשייה בישראל בחצי ישיבה. אגב, בארץ אין את התודעה שענף הספנות הוא ענף משקי בפני עצמו. חקלאות, תעשייה, מסחר, ספנות, ואף אחד לא היה מעיז לדבר על אחד מאלה בנפרד חוץ מאשר על הספנות.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

אני קבלתי את רצונם של חברי הועדה בענין העימות בין שני הצדדים, אם כי אני סבורה שבסופו של דבר תיווכחו שהתוצאה של העימות לא תהיה כל כך חיובית. אני שוב מציעה לכם לשקל אם העימות הזה רצוי או לא.

ה. זיידל:

אני מציע שהועדה תסכם בשיבתה הקרובה בינה לבין עצמה אם לקיים את הדיון בנפרד או לאפשר עימות בין הצדדים. כך נוכל לשקל את הנושא הזה על כל צדדיו לאור הדברים שנאמרו כאן.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

מתקבל. אפשר גם אח"כ לאחר צאת האורחים לשבת ולהחליט על כך. כמובין שהיום לא נוכל לסכם. גם את נציגי הימאים לא שמענו היום בצורה מסודרת ומלאה, הם לא התייחסו לכל הבעיות, גם לא התייחסו למניעי הסכסוך אלא דברו בצורה כללית יותר והתייחסו למעשה לאותן נקודות שהעלה ח"כ שובל בדברי הפתיחה שלו. אני רצה לבקש מכל הגורמים שישם פה ואשר יבואו בעתיד לנהל את הדיונים ברוח טובה בסבלנות ובסובלנות. אפילו במידה ונאמרים דברים שאינם נעימים כל כך לאזנו

של אדם מסוים ואינו מסכים איתם - אנא, התאפקו, התאזרו בסבלנות, זכותכם לומר כל מה שאם רוצים לומר אבל בצורה לא פוגעת ומכובדת גם לכם וגם לפורום הזה שנקרא ועדת כנסת. גם כאשר מופיעים כל הגורמים יחד וגם כאשר מופיע כלגורם בפני עצמו, אנו מאד מבקשים לשמור על קור רוח ולהקפיד לנהל את הדיון ברוח טובה. עלינו לשים אל מול עינינו את טובת הענין גופו. אני סבורה שלא הצי ולא הימאים יכולים לתקיים זה בלי זה. שניהם מקשה אחת. זו נקודה אחת.

נקודה שניה: מר י. כהן, נכון שכל הנושא הזה של כוח האדם, תנאי העבודה ויחסי

העבודה שישנם יש להם השלבה על ענפי המשק השונים. אם אנו עוסקים בספנות - זה בספנות, אם ניקח תעשייה או מקום עבודה מסוים ששם יש יחסי עבודה לא כל כך תקינים בוודאי שיש לה השלכות על כל התעשייה. אבל מכאן לבוא ולומר שאנו מתימרים להקיף את כל הבעיות של ענף הספנות בוודאי אינו נכון. אני מודיעה לכם שאין בכוונתנו לעשות זאת. אבל זה לא אומר שאנחנו לא מיחס לאותן ההשלכות המתחייבות מהמצב שהיה ומהן המסקנות שצריכים להסיק על מנת לתקן את המצב הקיים וכדי ליצר יחסים תקינים למען קידומו של הצי וקידומו של ציבור העובדים שבתוכנו אנו צריכים לראות את התמונה משני צידיה וזה מה שצריך להנחות אותנו. במידה ובצורך לחרוג מהנושא המתחייב כתוצאה מהדיון שיחסיים, נעשה זאת אבל לא כדיון יסודי על בעיות הספנות בכלל. זו אולי רשאית לעשות ועדה אחת אבל אין זה תפקידנו. לנו יש נושא מוגדר ונתייחס רק לאותם דברים שיש להם השלבה במידה מסוימת על הנושא העומד לפנינו. אם נשאר במסגרת הזאת אין לי ספק שהדיון יהיה מועיל וישרת את הענין. אין ספק שחברי הכנסת שהעלו את תושא התכוונו לתקן אותו, לשפר את יחסי העבודה וליצר מצב כזה שבו אפשר לחיות זה עם זה, כפי שאמנם חייבים הדברים להיות בין עובד למעביד. אם ננהג בדרך זו קרוב לוודאי שנגיע למסקנה הרצויה, אבל אם לא נלך בדרך זו נחטיא את המטרה שלפנינו. אני מפנה את בקשתי לחברי הכנסת שתידיים לשאל שאלות ולהתייחס לדברים וגם לנציגי הצי והעובדים. ננהג כולנו בצורה שתביא למסקנות חיוביות שתקדמנה את הענין ואז יבוא שיפור במצב הקיים. חברי הועדה יחליטו בינם לבין עצמם אם לקיים את הדיון בנפרד או במשותף ובוודאי תקבלו הזמנה להופיע כאן פעם נוספת. למעשה היום לא דנו בעיקרי הדברים אלא היה זה מעין רקע לדיון שעומד להתקיים. לפעם הבאה הייתי רוצה שנציגי העובדים ימנו את כל הבעיות, מהם הפתרונות האפשריים לדעתם, כי סוף סוף ציבור הימאים מוצא את פרנסתו בצי וזהו ביתם. הייתי רוצה לשמוע מכם כיצד אתם חושבים שאפשר לשפר את יחסי העבודה על מנת למנוע סכסוכים בעתיד או לפחות להמנע מהחרפת היחסים כפי שקרה לאחרונה. אני רוצה שכרגע נעמיד נקודה ולא נסיף להתייחס לגופם של דברים.

ח"כ דיציאן: יש לי בקשה לנציגי העובדים להביא לישיבה הבאה חומר השוואתי למדינות אחרות כולל משכורת, תנאי מס הכנסה, ביטוח וכיו"ב.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו: אני בהחלט תומכת בהצעה זו. תכינו לנו חומר השוואתי עם ארצות אחרות, תצביעו על הדברים הסעונים תקון ושיפור ותציידו את הועדה בנושא הזה בפטים המתאימים. גם מר י. כהן אני מבקשת למסר את הדברים שמסר כאן בצורה יותר מסודרת ולהמציא לנו פרטים כמה עובדים יש, כמה קציני ים, כיצד התפלגות העובדים כמה עובדים יש בקוים ארופים וכמה בקוים בית, כדי שתהיה לחברי הועדה תמונה יותר ברורה כאשר נבוא לדון בענין גופו.

ז. שובל: בקשר להצעה שלך אני מציע שאותן ההנחיות שביקשת את וח"כ דיציאן שהימאים יביאו איתם, כדאי מראש לבקש מהנהלת צים ואל-ים כי הן המקור. דבר שני, אם אנחנו בעתיד נמקד את הענין רק על ענין יחסי העבודה, אנחנו נעשה עוול הן לעובדים והן לחברות הספנות, מאחר שאני סבור שחברות הספנות הישראליות חורגות מענין יחסי העבודה בלבד, ואם נתמקד רק בענין זה לא נמצה את כל הבעיה שקיימת בספנות הישראלית. שלישי, לגבימה שאמר מר כהן, אולי אי אפשר להשוות את זה לתעשייה, אבל אפשר להשוות את זה לפרדסנות והכנסת הזאת דנה לא פעם בוועדות שונות בפרדסנות. אנו נמצאים בענף שבו המעסיק העיקרי זו חברה אחת וזו חברה ממלכתית. זה לא כמו תעשייה ששם קיימים אלפי מפעלים

אומאות מפעלים שונים. אם נפתור את הבעיה בצים ממילא פתרנו גם את הבעיה באלים וזה הרבה פחות משמעותי. לכן אפשר לדון בעניין הזה בצורה הרבה יותר כוללת מאשר כשדנים בבעית התעשייה הישראלית. הדברים אינם דמים אחד לשני.

4. תקנות בדבר שנוי מקסימום דמי פגיעה ליום ומקסימום דמי לידה ליום

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:

לאחר שאשרנו ביום שישי את המקסימום קרה כך שעוד לפני שהתחילו בראשון לאפריל לגבות הם רוצים כבר להבטיח את הזכות לחלק מן העובדים. לפנינו ישנן תקנות של דמי פגיעה בעבודה. הדבר הראשון הוא בדבר שנוי דמי מקסימום דמי פגיעה ליום ומקסימום דמי לידה ליום. זה סעיף בין שנים לשלוש.

עו"ד לויז:

כבר נאמר כאן שבעקבות ההצעה לשנות את המקסימום שזה יובא לקריאה שניה ושלישית היום או מחר, אנו מציעים גם לשנות אותן הגימלאות הצמודות לשכר של הזכאי. כיום המקסימום של דמי פגיעה ביום זה $37\frac{1}{2}\%$. זה היה מושתת על המקסימום של 1125 ל"י שהיה קיים. לאור התקון המוצע בחק והעמדת המקסימום על 2500 ל"י לצורך דמי ביטוח ו-1875 לצורך המקסימום של דמי פגיעה או נכות, החשוב היומי יצא $62\frac{1}{2}\%$ לפיכך אנו מבקשים לתקן בלוח ה' לחוק במקום 37.50 ל"י 62.50 ל"י הסמכות לק' נובעת מהאמור בסעיף 53 ב' לחוק לגבי דמי פגיעה. בסעיף זה נאמר שהשר רשאי באשור ועדת העבודה של הכנסת לשנות את הסכום האמור בשים לב לתנודות בשכר העבודה או למכסימום הנקוב בלוח י"א. הסכום האמור הוא הסכום המופיע בסעיף קטן א שזה מפנה אותנו לסכום הנקוב בלוח ה'. היום הסכום הנקוב בלוח ה' זה 37.50, השר בהתחשב במקסימום הנקוב בלוח י"א המקסימום לצורך תשלומי ביטוח בא השנוי המוצע ובמקום 37.50 יהיה 62.50 ל"י ליום. הוא תדין לגבי דמי לידה שזה נובע מהסמכות בסעיף 100 לחוק. גם שם קיים בערך אותו הנוסח, שהשר רשאי באשור הועדה לשנות את הסכום האמור בסעיף קטן א של הסעיף 100 לחוק, שדמי לידה ליום הם $\frac{1}{2}$ משכר עבודה רגיל של המוסתח, אך לא יותר מאשר הסכום הנקוב בלוח ז'. השר רשאי באשור ועדת העבודה של הכנסת לשנות את הסכום האמור בשים לב לתנודות בשכר העבודה או למכסימום הנקוב בלוח י"א. אותו ההסבר שניתן. קודם תופש גם בעניין זה. כלומר, ב-1.4.74 מוצע שהמכסימום יהיה כיום דמי פגיעה ודמי לידה בהתאם לשנוי בסכומים. לגבי קרן השוואה שם זה הלך בצורה אוטומטית, מכיון שלפי המבנה של חוק שרות מילואים המכסימום החל שם חל באופן אוטומטי גם על דרכי חשוב התגמול.

ה. זיידל:

אני מבין שרק שני סעיפים אלה זקוקים לאשור הועדה לשם שנוי ואילו שאר הסעיפים משתנים אוטומטית?

מ. לויז:

נכון, בקרן ההשוואה זה נעשה בצורה אוטומטית ואילו כאן זקוקים לאשור הועדה.

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:

אני הייתי רוצה לבקש נתונם על מספר הנפגעים המקבלים תגמולים מהביטוח הלאומי, כמה מהם היגיעו למכסימום, האם יש להם את השפריים של השנה האחרונה?

מ. לויז:

למעשה הנכים שהופיעו כאן הביאו פחות או יותר את הנתונים של ארבע השנים האחרונות. לגבי השנה האחרונה אני מוכן לבקש ממחלקת המחקר או ממנהל הענף שימציאו לכל חברי הועדה בכתב פריטים מדויקים לגבי השנה שחלפה. אינני יודע אם זה כבר מרוכז או שזה יהיה בין 72 ל-73. אני לא הכינתי את החומר אבל אפשר למר כבדיאל שהוא מנהל הענף ומר דותן שהוא סגן המנכ"ל לענייני גימלאות, אבל זה מחייב עיבוד. אולי לגבי שנת 71 אפשר למצא נתונים מוכנים, אבל לגבי שנה יותר מאחרת זה מחייב עיבוד מסוים ונמציא זאת לכם.

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:

אותו הדבר גם לגבי הסעיף השני. כמה נשים נהנות מתשלום דמי הלידה?

מ. לוינ:
בשנת 71 קבלו דמי לידה 27.139 מהן שכירות 23.301 ועצמאיות ועצמאיות 602. זה כולל גם חברות קואופרטיבים. ממוצע לתשלום ליום בשנת 71 היה 13.76 ליל, הרבה פחות ממה שהיה קיים. אצל שכירות זה 14.90 ליל ואילו אצל עצמאיות זה 7.85 ליל. זה כנראה אצל עובדות בית ומושבים איפה שהרמה של ההכנסה נמוכה.

יו"ר ש.א. אלמולינו:
אני באמת מבקשת לגבי שני המספרים הללו להביא לנו נתונים כמה קבלו סכום כזה וכמה קבלו סכום אחר

מ. כהן:
אני מבין שהחל מהראשון לאפריל יקבלו את ההעלאה בדמי הפגיעה ליום באופן אוטומטי? יש לי שאלה בהקשר. נניח שחיל משתחרר היום מהצבא ונפגע בעבודה בחודש הראשון ואז אין לו תקדים של שלושה חודשים והוא מקבל סכום מסוים. אבל אני מבין שיש הבדל גדול בין סכום שהוא מקבל וסכום שמקל עולה חש, כי לעולה חדש נותנים סכום הרבה יותר גבוהאם כי נפגע בחודש הראשון לעבודתו האם זה נכון או לא?

מ. לוינ:
זה לא ככה. אדם שנפגע בתאונת עבודה פירוש הדבר שכבר עבד אצל מעביד וקיבל שכר. יש אצלנו מה שנקרא הוראות משלימות. אם יש סיבות שבירות שאדם מקודם מסיבת שאינן תלויות בו לא עבד בין שזה מחלה, תאונה או לידה או שרות בצבא, לוקחים את השכר של יום הפגיעה ועושים את זה כקונסטרוקציה לגבי כל תקופה כאילו זה היה שכרו כל התקופה של רבע השנה האחרון. דמי הפגיעה מבוססים הרי על רבע השנה האחרון שקדם לתאריך קרות המקרה. זה לגבי עובד רגיל שיש לו מקום עבודה. אין זה נכון שעולה חדש מקבל סכום יותר גבוה, פה יכולה להיות רק טעות או פטוה. יכול להיות שאותו אדם שהיה קודם חיל עובד ביום קרות המקרה בהכנסה של 62.50 ליל ליום ויכול לעוד בעשר לירות. אותו הדין יחול גם לגבי עולה חדש. פה המושג של עולה חדש או אנו עולה חדש אינו קיים כלל בענף נפגעי העבודה. יש תחומים אחרים כמו ביטוח דמי. אבטלה ששם יש אבחנה של תקופת הכשרה שונה ודברים אחרים. בענף נפגעי העבודה המושג הזה איננו קיים, היות ואדם עבד - גם מי שהיה חיל ומי שהיה עולה חדש - ואלה מקרים שכיחים חיל או עולה חדש שמתחילים לעבוד ונפגעים אפילו ביום הראשון, וזה אמור גם לגבי אדם שהיה עצמאי, נסע לחו"ל, חזר והתחיל בעבודה, היות ואין להם תקופת עבודה קודמת ויש לזה הסבר מסיבת שאינן תלויות בו, כיון שהיה בצבא, הנה חולה או היה בחו"ל עושים קונסטרוקציה על היום האחרון שבו עבד ונפגע ולפי החוק הוא מקבל שכר בעד יום הפגיעה ומפילים את זה בתקופה של 75 יום ומחלקים ב-90.

מ. כהן:
במילים אחרות הוא מקבל לפי השכר שקיבל באותו יום. בכל אתר אני מבקש ממך לבדק את ענין החיל ואני מוכן להביא לפניך מקרה ספציפי של פגיעה בחיל משוחרר שאירעה במחוז חיפה.

מ. לוינ:
מקרה שבו חיל קבל חופשה הוא שונה, או שנסע הביתה בחופשה ואז עבד בלי אישור צבאי. במקרה כזה יש לאבחן בין תקופת דמי הפגיעה ובין תקופת הנכות. בדמי הפגיעה יש שני מרכיבים, או שאינו מסוגל לעבוד או שהוא מקבל טפול רפואי וזה כאילו תחליף לשכר שהוא הפסיד. אומרים מאחר ואתה חיל, ממילא משובץ למסגרת עצמאית הרי אתה לא הפסדת בעד אותה תקופה. אם הוא היה נכה, המושג נכות הוא לאמושג של הפסד ימי עבודה, אלא זה אמורטיזציה ליקוי פיזיולוגי של אדם, אז אדם יכול לעבוד במלא שכרו ולקבל מהמוסד קצבת נכות כמלואה. אילו היה הופך להיות נכה לית מאן דפליג שהיה מקבל מאתנו קצבת נכות. הויכוח שיכול היה להיות לגבי המקרה שאתה משוחרר, זה לגבי התקופה של דמי פגיעה שזה בא במקום ימי העבודה שאדם היה עובד ונמנע ממנו להמשיך ולעבוד. זה מקרה ספציפי וכך התעוררה גם בעיה לגבי תלמידים שנפגעו וממילא היה ברור שלא היו חוזרים לעבודה אלא יצאו רק לעוד בעבודה מקרית. אבל בדרך כלל אם השאלה היא לגבי חיל משתחרר ויוצא לשוק העבודה ומחפש עבודה זו התשובה. אני חושב שאני די מוסמך לתת תשובה כיון שהבעיות זורמות כולן אלי והתשובות באות ממני. ובכך, לגבי חיל יש

לאבחן. אם זו נכות הוא מקבל כיון שהנכות אנה כלל קשורה עם הפסד של ימי עבודה. אדם יכול לעבוד את אותה עבודה וישתכר כפלים - הוא מקבל עקב הפגיעה הפיזיולוגית את הפיצוי לפי דרגת הנכות שלו ואז זה יקבל כל ימי חייו. השאלה היא רק לגבי תקופת המעבר עד 26 שבועות שזה כעין פיצוי או תחליף להפסד של שכר של בן אדם. מה הנטייה היתה שהיות ואדם משובץ בצבא וחוזר לצבא לא היה הפסד של שכר לגבי דמי הפגיעה, ואני זוכר שני מקרים. במקרה אחד אדם הובא לפני ועדת נכות והם קבעו לו דרגת נכות מסוימת. קצבת נכות אדם מקבל כל ימי חייו אפילו הוא חייל בחופשה. חוקי השיקום של הצבא חלים רק אם הפגעה היא תוך ועקב השרות הצבאי. כאן הייתי מרחיק לכת וזו למעשה הפונקציה של החוק, אדם כדי לעבוד הוא צריך לקבל אשור צבאי, אבל חיילים בדרך כלל לא מקבלים אשור צבאי. הם עובדים וקרו מקרים שנפגעו אנשים. אנחנו כאן לא שמענו את הדגש על תאופי החוקי או הלא חוקי, הראיה היא שאפילו ילד פחות מהגיל המותר שאסור להעסיק אותו ובל זאת מעסיקים אותו, הוא תמיד יהיה בבחינת זכאי שהופך להיות לנכה. הבעיה מתעוררת לגבי המעסיק. גם אדם שמבצע פעולה כלשהי - למציא פשע שאותו החוק מוציא מגדר הזכאות. אדם שתוך כדי ביצוע פשע נפגע, זה מוציא אותו מגדר של זכאי, אבל כל היתר מכוונים.

י"ד ש.א. אלמון ז'ינו :
אם אין יותר הערות בנושא זה אנו מאשרים את שני התקונים בלוחות שהובאו לפנינו.
אנו מאשרים את סעיף 1, 2, 3, ו-4. עכשיו אנו עוברים הלאה לתקנות בדבר ביטוח אבטלה.

י. ברק :
אתם יודעים שקיים ביטוח אבטלה והמבוטחים בביטוח אבטלה על פי חוק 127 א שם יש הגדרה של מבוטח בביטוח אבטלה. מי מבוטח בביטוח אבטלה וזה מי שהוא עבד שכיר וחייל שהשתחרר משרות סדיר. אלה הם שני הסוגים של מבוטחים בביטוח אבטלה. אנחנו עכשיו רוצים להרחיב את סוגי המבוטחים לעוד סוג נוסף וזה חייל משגמור כמשמעותו בחוק החילים המשוחררים הוראת שעה. אנו מסתמכים עכשיו על סעיף 127 ב בחוק שאומר השר רשאי בתקנות לאחד התייצות עם שר האוצר ובאשור ועדת העבודה של הכנסת להרחיב את חוג המבוטחים לענין פרק זה בתנאים שקבענו. ההמשך נוגע לעולים חשים. ובן, אנחנו רוצים להרחיב את חוג המבוטחים בתנאים המצוינים כאן על חייל משוחרר כמשמעותו בחוק החילים משוחררים במשך שנה משישי בספטמבר 73 עד איזה שהוא תאריך ב-74. אם הוא שרת 75 יום בתקופה בין ישישי לספטמבר 73 ו-25.9.74. אנו רוצים להרחיב את זה גם על האנשים האלה ולמעשה למי זה בא להביא תועלת? הרי שכירים ממילא מבוטחים כבר, זה בא לתת תועלת לאנשים כמו עצמאיים שאינם מבוטחים מקודם, סטודנטים שלא היו עובדים שכירים לפני זה, בקצור כלמי שלא היה עובד שכיר לפני גיוסו לצבא. התקנות אומרות בתקנה 1: חייל משוחרר כמשמעותו בחוק החיילים המשוחררים בהוראת שעה תשל"ג 1973 יהיה מבוטח לפי פרק ו (1) לחוק שהוא פרק ביטוח אבטלה, במשך שנה מיום סיום השרות שבו השלים את התקופה המזכה כמשמעותה בחוק האמור, או מיום תחילתן של תקנות אלה לפי המועד המאוחר יותר. התקופה המזכה היא 75 היום עליהם דברנו. אם הוא השלים את התקופה המזכה הזאת לפני היום של התקנות אז יש לו שנה מיום תחילתן של התקנות. אם הוא ישלים את זה יותר מאוחר יש לו שנה ויום השלמה. אמרנו לפי המועד המאוחר יותר. פה יש רק תקן טכני אחד קל מאד שאנו רוצים להכניס. כתוב כמשמעותה בחוק האמור ולא ברור לאיזה חוק, חוק ביטוח לאומי או חוק חיילים משוחררים. אנחנו רוצים לציין כאן כמשמעותה בחוק החיילים המשוחררים. זה תקן טכני שאינו משנה מבחינה משמעותית. "כמשמעותה בחוק חיילים משוחררים בהוראת שעה תשל"ג 1973. אקרא שוב את כל הסעיף: "חייל משוחרר כמשמעותו בחוק החילים המשוחררים הוראת שעה תשל"ג 1973 - פה נכתב בסוגרית להלן חוק החיילים המשוחררים - יהיה מבוטח לפי פרק ו לחוק משך שנה מיום שרות השרות שבו השלים את התקופה המזכה כמשמעותה בחוק החיילים המשוחררים."

ה. זיידל :
מובן שיש לקדם בברכה את ההצעה הזו להחיל חוג נוסף של אנשים בביטוח אבטלה.
אבל לי יש הערה פרוצדורלית. אני קראתי היום בעתונות על מסיבת עיתונאים שהיתה אתמול עם אנשי הביטוח הלאומי והם כבר הודיעו על ביצוע העניין הזה של ביטוח אבטלה לחיילים משוחררים. אני מבקש לבדוק את זה, דומני שאם

זה עומד כאן לדיון היום יש בזה טעם לפגם אסתטי אם מודיעים כבר על ביצוע לפני שהחוק הזה מתקבל למעשה. אני פשוט זוכר את הכותרת.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

אתה כמבין צודק וברצוני לציין שכבר נמאס לנו לחזור על הערות מסוג זה. אין זו הפעם הראשונה שדבר כזה קורה וכבר אמרנו בכל פעם שהיה פרסום בטרם דנה ועדת הכנסת והחליטה. לא פעם הופיע בעתונות "הביטוח הלאומי יעניק זכות לחיילים משוחררים" הביטוח הלאומי יתן כך ואחרת בעוד הועדה עדיין לא דנה בנושא ולא אשרה אותו. נניח שלא היינו מקבלים את התקנות היום, מה הייתם עושים? כמו שאנו רוצים לשמור על כבודם של המשרדים אנו רוצים שתשמרו על כבודה של הכנסת שאותה אתם מעמידים לא פעם במצבים לא כל כך עדינים. העתו של ח"כ זיידל צודקת ומקומה, פשוט חסך לי הערה. פעם אומרים בשי המוסד לביטוח לאומי: מה אתם רוצים מאתנו את זה מסר משרד האוצר, ההסתדרות מסרה, אבל זה לא יכל להיות כך. אתם בוודאי אחראים כלפי משרד ממשלתי כאשר הוא בא למסר דברים.

מ. לוי:

אני מבין שההערה היא במקומה ועל זה אין ויכוח. השאלה היא רק מה בדיוק הם הדברים שנאמרו. כאן יש כאילו חריצת משפט על דברים שאף אחד מאתנו לא היה נוכח באיזה הקשר נאמרו הדברים. הפגישה הייתה בקשר לביטוח נכות. ישבו שם עתונאים ואינני יודע מה שאלו, היה נוכח גם ראש אג"ם ואולי אמרו שהדברים האלה עומדים לאשור הועדה.

יו"ר ש.א. אלמוזלינו:

אינני מקבלת זאת. אנשי המוסד לביטוח לאומי לעולם אינם מזכירים את הכנסת וועדותיה, מהם הדברים שמחייבים אישור ומהם הדברים שאינם מחייבים אישור.

מ. לוי:

אני לא בטוח שהדברים לא נאמרו כפי שהיו צריכים להאמר, אני לא הייתי נוכח. יתכן שהעתונאי רשם בקיצור את הדברים או התיחס לנושא אחר. יתכן גם שאמרו שיגישו את הדבר לאישור ועדת העבודה והדבר לא הובא בעתונות.

י. ברק:

תקנה 2 אומרת לפי איזה דין ישלמו לחייל המשוחרר. יש סעיפים 127 ד ו-127 י"ג לחוק. יהיה מבוסס לפי תקנה 1 לחייל. 127 ד וזו תקופת ההכשרה. אתם זוכרים שאמרת בתחילה שכיום לפי החוק יש שני סוגים של מבוססים שכיר וחייל משוחרר משרות סדירות מוגדר בחוק כחייל. המילה חייל פירושה חייל משוחרר משרות סדיר. סעיף 127 ד לחוק קובע את תקופת ההכשרה ואומר לגבי חייל משוחרר משרות סדיר לא תדרש תקופת הכשרה. לכן אנו אמרים שבסעיף 127 ד לא תדרש תקופת הכשרה. זה פירושו של דבר שאומרים יראו מבוסס לפי סעיף 1 כחייל וגם לגבינו לא תדרש תקופת הכשרה. 127 י"ג דן בחשוב השכר היומי המוצע בשביל לתת דמי אבטלה. לפי מה יתנו דמי אבטלה. אם הוא היה שכיר יודעים שהיה לו שכר מסוים, אבל פה מדובר באנשים שלא היו שכירים מקודם או שבכלל לא עבדו או שבכלל היו עצמאיים. פה אנו שוב פעם מאמצים את הקריטריונים כמו של חיילים משוחררים משרות סדיר. זה מופיע בסעיף 127 י"ג סעיף קטן ב': השכר היומי הממוצע לגבי חייל יחושב לפי השכר שממנו מגיעים דמי ביטוח אבטלה לשנה שקדמה לתאריך הקובע ואולם אם עבד החייל בשנה האמורה פחות מחודש ימים יחושב השכר היומי הממוצע לפי מחצית השכר הממוצע במשק. כלומר, הוא יקבל לפי מחצית השכר הממוצע במשק. אם עבד כשכיר אפילו רק חודש אחד, יקבל לפי השכר שקיבל באותו חודש, אם לא עבד בכלל או עבד פחות מחודש יקבל לפי חצי השכר הממוצע במשק. תקנה 3 זה תקון טכני שאינו הכרחי מבחינה משפטית, אבל בא להבהיר ומתיחס למסעיף 127 י"ג (ג) שנאמר בו ככה: מקום שלפי הוראות סעיף זה קיימות הוראות שנגזת של חשוב השכר היומי הממוצע, יעשה החשוב לפי הנוח ביותר למובטל. למעשה זה חל גם במקרה שלנו, בל אנחנו רצינו להיות בטוחים כדי שלא יהיה שום ספק שאם אותו חייל משוחרר אפשר לעשות לו חשוב אחר שיותר נוח לו, נניח שהיה שכיר מקודם ואפשר לעשות לו חשוב כשכיר והשכר פחות מחצי השכר הממוצע במשק, יקבל לפי החשוב הנוח ביותר. למעשה זה קיים גם בחוק עצמו אבל רצינו להסיר צל של ספק ולומר זאת גם פה.

א. אבטני:
אני מקדם את החוק בברכה אבל יש לי
הערה פורמלית. הייתי מציע שחיו"ר
תכתב מכתב כהערה למנכ"ל הביטוח הלאומי שפרסומים מעין אלה בעתונות
לפני קבלת האשור מועצת העבודה לא יקרו בעתיד.

יו"ר ש.א. אלמולינו:
לאחר שיבדק העניין הזה נסקל גם קבלת
הצעה זו. אני מבינה שלסעיפי החוק
אין הערות או התנגדות ואנן מאשרים את הסעיפים. לגבי מענק לידה
נדון בפעם אחרת. אני בן מסיימת את הישיבה ותודה לכולכם.

הישיבה ננעלה בשעה 13.15